

Į pagalbą mokytojams: parengtos rekomendacijos, padėsiančios atpažinti smurtą patyrusius vaikus ir suteikti jiems pagalbą

Mokytojai ir kiti mokyklos darbuotojai gali greičiausiai pastebėti skriaudžiamą vaiką ir jam padėti. Kaip mokytojui ar bet kuriam kitam mokyklos darbuotojui, ikimokyklinio ugdymo įstaigos auklėtojui iš vaiko elgesio, kitų požymių atpažinti fizinio, psichologinio, seksualinio smurto formas, nepriežiūrą, kaip reaguoti, įtarus smurto atvejį, – tai konkrečiai aprašyta Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) kartu su Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centru parengtose „Rekomendacijose mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje“.

„Vaikystėje patiriamas smurtas sukelia ilgalaikių neigiamų padarinių vaiko raidai, ypač daroma žala emocijoms, gebėjimui užmegzti socialinius ryšius. Socialinės ir emocinės kompetencijos tiesiogiai susijusios su gebėjimu susikaupti, įsiminti naują medžiagą, įsitraukti į mokymąsi – taigi, tiesiogiai veikia ir vaiko ugdymąsi. Mokytojai turi galimybę kuo anksčiau atpažinti vaiką, prieš kurį smurtaujama, ir jam padėti. Šios psichologų ir kitų specialistų parengtos rekomendacijos, kuriose nusakyta, pagal kokius požymius atpažinti smurtą patiriantį vaiką ir kokių veiksmų reikia tučtuojau imtis, ką turėtų žinoti kiekvienas mokytojas ir mokyklos darbuotojas, – pagalba mokyklai, su jomis turi būti supažindinti visi ugdymo įstaigos darbuotojai“, – sako švietimo ir mokslo viceministras Gražvydas Kazakevičius.

Jeigu bet kuris mokyklos darbuotojas įtars, kad prieš vaiką galimai smurtaujama, jis tučtuojau turėtų pranešti mokyklos vadovui, o pastarasis – savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyriui ir policijai. Mokyklos vaiko gerovės komisija privalės organizuoti pagalbą vaikui. Nepranešusieji apie smurtą prieš vaiką užsitrauks teisinę atsakomybę.

Rekomendacijose išvardytos smurto formos ir detalūs atpažinimo kriterijai. Jei matomos sumušimų, sužalojimų žymės ant vaiko kūno, kraujosruvos be paaiškinamos medicininės priežasties, pastebima baimė grįžti namo, perdėtas lipšnumas, nuolankumas su svetimais žmonėmis ar, atvirkščiai – agresyvumas, daugybė kitų požymių leidžia įtarti smurtą prieš vaiką. Dokumente taip pat nusakoma, koks suaugusiųjų elgesys laikytinas smurtingu. Pavyzdžiui, psichologinis smurtas gali pasireikšti vaiko atstūmimu, kai suaugusieji įvairiais būdais rodo, kad jis nemylimas ir nepageidaujamas, keikimu, atskyrimu nuo kitų šeimos narių, neįleidimu namo, prisidengiant disciplinos tikslais, ir kt. Atsižvelgiant į seksualinio smurto specifiką, rekomendacijų priede pateikiami skirtingo amžiaus vaikų adekvataus ir pažeisto seksualinio elgesio trumpi aprašymai.

Siekdamas, kad rekomendacijose pateikiami smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijai ir pagalbos vaikui būdai mokyklose būtų taikomi veiksmingiau, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras ŠMM užsakytu šiemet organizuos seminarus mokyklų vaiko gerovės komisijų nariams.

ŠMM Komunikacijos skyriaus inf.

Daugiau apie tai – kitame „Švietimo naujienų“ numeryje.

Skelbiamas 2017–2018 ir 2018–2019 mokslo metų bendrųjų profesinio mokymo planų projektas

Bendrųjų profesinio mokymo planų paskirtis – apibrėžti profesinio mokymo programų vykdymo bendruosius reikalavimus, pateikti rekomendacijas profesinio mokymo teikėjams mokymo procesui planuoti ir organizuoti.

Šie planai reglamentuoja formaliojo profesinio mokymo programų, išskyrus iki 2015 m. balandžio 2 d. Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registre įregistruotų tęstinio profesinio mokymo programų, įgyvendinimą 2017–2018 ir 2018–2019 m. m.

Visas dokumentas – www.smm.lt/naujausiteises_aktai.

Mūsų inf.

Naujasis pedagogų rengimo modelis – kas kitaip? 2

Norite visos dienos mokyklos – pinigų skirkite daugiafunkciams centrams.....4

„Erasmus+“ programos projektas Utenos mokykloje-vaikų darželyje „Varpelis“ 7

Kaip padėti būsiam pirmokui? 7

Mokyklose

Edukacinis miuziklas „Intervalai gyvai“ ...8

Pažinti, patirti, gražinti pasauliui ir sau.....10

Kaip antrojai tapo paupio detektyvais... 11

Lopšeliuose-darželiuose

Naktis darželyje 14

Sveikatinimo renginiai „Purienoje“ 15

Tautinis kostiumas darželyje.....16

Etninės kultūros ugdymas mokykloje-darželyje „Puriena“ 16

„Pižamų diena“ lopšelyje-darželyje „Bangelė“ 17

Vasaros planas – aktyviai, prasmingai, naudingai... 18

Penkiolikos metų draugystė 19

Žipis – geriausias priešmokyklinukų draugas 20

Specialiosiose mokyklose

„Keliaujame į vasarą“ 21

Sėkmė ekologiniame konkurse „Mano žalioji palangė“ 21

Apdovanoti konkurso „Mūsų eksperimentas“ nugalėtojai 22

Pristatyti įdomiausi edukacinio projekto „Lietuva ir Lenkija – bendru keliu. Vietos ir žmonės, kurie mus jungia“ darbai.....22

Muzikinis projektas „Europos natos“ 23

Popgrupių „DO RE MI FA“ ir „DO RE MI FA+“ dovanos iš saulėtos Graikijos 24

Naujasis pedagogų rengimo modelis – kas kitaip?

Švietimo ir mokslo ministerija pedagogų rengimo tema parengė interneto puslapį, kuriame pateikė šiomis dienomis itin aktualų pedagogų rengimo modelio aprašą – www.smm.lt/web/lt/pedagogu-rengimo-pertvarka.

Mes savo ruožtu skelbiame Švietimo ir mokslo ministerijoje švietimo ir mokslo ministrės Jurgitos Petrauskienės, viceministro Giedriaus Viliūno ir ministrės patarėjo Armino Varanausko žiniasklaidai pristatytą naująjį pedagogų rengimo modelį.

Lietuvos vaikų ugdymas turi atitikti globalizacijos ir pasaulinio technologijų šuolio keliamus iššūkius. Pedagogų rengimo sistemą pertvarkyti siūlanti švietimo ir mokslo ministrė J. Petrauskienė teigia, kad, žinių ir informacijos kaupimui neabejotinai pralaimint prieš kūrybiškumą ir kitų bendrųjų kompetencijų svarbą, šalyje būtina rengti platesnio profilio ir nuolat kompetencijas gilinančius ugdymo specialistus.

„Kuriant naująjį modelį remtasi šalies aukštųjų mokyklų pasiūlymais, dalis jų yra atėję su politiniais įsipareigojimais bei Švietimo ir mokslo ministerijos matymais. Kai kurie pasiūlymai suderinti su šiuo metu mokyklose dirbančiais praktikais. Šis modelis apima skirtingų šalių nuomones ir jau turi palaikymą tarp švietimo bendruomenės narių“, – kalbėjo ministrės patarėjas A. Varanauskas.

„Kaip turi būti rengiami mokytojai? Koks turėtų būti šiuolaikinis mokytojas? Kokius jam reikėtų kelti kompetencijos, kvalifikacijos, įgūdžių reikalavimus? Norėdami atsakyti į šiuos klausimus, turime suprasti, kokie yra šiandieniniai mokiniai. Dažnai mokykloje susiduria trys kartos, todėl prisitaikyti ir pažinti jauną žmogų tampa iššūkiu. Tai, kas tiko mums, tiesiog nebentinka mūsų vaikams ar anūkamams. Ir mums būtina reikia tokios specialistų rengimo sistemos, kuri būtų pajėgi atliepti laikmečio iššūkius“, – susitikimą su žiniasklaida pradėjo švietimo ir mokslo ministrė J. Petrauskienė.

„Ruošdami pasiūlymus, ieškojome kompleksinių, sisteminių sprendimų, kurie atneštų laukiamą rezultatą: mokytojo profesijai gražintų deramą prestižą, į mokyklas atvestų motyvuotus žmones, kurie galėtų ugdyti ir gyvenimui parengti mūsų vaikus, o valstybė pagaliau žinotų ir gebėtų prognozuoti, kiek ir kokių specialistų reikės, jiems rengti sutelktume išsibarsčiusį edukologijos mokslo potencialą“, – teigė švietimo ir mokslo ministrė.

ESAMA SITUACIJA

„Kalbėdami apie dabartinę situaciją, pirmiausia minime kritusį pedagogų profesijos prestižą. Neabejoju, kad naujos kartos žmonės turėtų ugdyti naujos kartos specialistai: motyvuoti, atviri, lankstūs, kūrybiški, gebantys naudotis technologijomis“, – pabrėžė ministrė ir akcentavo, kad šiandien pedagogus rengia 20 aukštųjų mokyklų, registruotos 129 skirtingos studijų programos. 2015 m. į pedagogikos studijų krypties programas įstojo 997 žmonės. 27,5 proc. studentų rinkosi studijas, susijusias su kūno kultūra. Žema atrankos kartelė – daug nemotyvuotų studentų. Tik apie 25 proc. pedagogikos studijų krypties absolventų po studijų baigimo dirba mokytojais. 2015–2016 m. apie 50 proc. mokytojų buvo vyresni nei 50 metų. Prasta demografinė padėtis: Lietuvoje vienas mokytoju tenka 10 mokinių, o Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos vidurkis – 14. Nepaisant to, atskiruose regionuose kai kurių dalykų mokytojų trūksta (gamtos ir kitų tikslųjų dalykų).

„Reikia pripažinti, kad šiandien nežinome, koks yra tikras pedagogų rengimo ir ateities poreikio balansas. Tokia analizė – būtina. Taip pat ketiname analizuoti, kaip pedagoginės

studijos ir dirbančių pedagogų kompetencijos atitinka bendrojo ugdymo turinį. Skirsime lėšų pritraukti tarptautinio lygio edukologijos mokslininkus ilgalaikiam darbui Lietuvoje, o edukologijos mokslininkų potencialą sutelksime trijose aukštesiose mokyklose“, – pabrėžė ministrė.

Pasak jos, mokytojo profesija yra ypatinga: „Tai nėra vien tik žinios ir įgūdžiai, tai – pasišventimas, tikėjimas tuo, ką darai, ir meilė vaikams.“

KOKIO MOKYTOJO NORIME?

- Dirbančio komandoje su kitais mokytojais.
- Įtraukiančio mokinius, turinčius specialiųjų poreikių.
- Skatinančio tarpdalykinį mokymąsi.
- Gebančio naudotis technologijomis.
- Atliepančio individualius vaiko mokymosi poreikius.
- Integruojančio formuojamąjį ir apibendrinamąjį vertinimą.
- Teikiančio profesionalius patarimus tėvams.
- Apmąstančio ir tobulinančio savo veiklą.

KO SIEKIAME POKYČIAIS?

Pasak švietimo ir mokslo ministrės, vadovaujantis tarptautine patirtimi siekiama, kad **mokytojais taptų tik patys geriausi šalies studentai**, todėl manoma, kad mokytojai turėtų būti rengiami pačiose stipriausiose aukštesiose mokyklose. Siūlomas **tinklinis mokytojų rengimo modelis**, kuris remtųsi stipriu edukologijos mokslu, užtikrinant, kad mokytojai būtų rengiami Vilniuje, Kaune ir Šiauliuose. Taip pat svarbu garantuoti **lanksčius būdus ateiti į mokyklą** ir tapti mokytojais. Tokį kelią renkasi visos švietimo srityje pažangiausios sistemos. Geriausiai švietimo lyderiais laikomi Suomija, Singapūras, Kanada, todėl, analizuojant jų mokymo modelius, matyti, kad į mokyklą mokyti galima ateiti ne tik baigus pedagogikos studijas. Siūlomas mišrus pedagogų rengimo modelis, kai dalis mokytojų būtų rengiami įprastu lygiagrečiuoju būdu, nuo studijų pradžios pasirinkdami būti mokytojais. Tai itin aktualu siekiantiems tapti pradinį klasių, ikimokyklinio ir specialiojo ugdymo pedagogais. Kai kalbama apie dalykų mokytojus, daug svarbiau, kad žmogus, įgijęs išsilavinimą ir supratęs, jog norėtų mokyti, galėtų pasirinkti kvalifikaciją vėlesniame etape.

„Reikia **atverti galimybes į mokyklas ateiti praktikams**. Tam tikrų sėkmingų pavyzdžių jau turime – tai projektas „Renuosi mokyti“, – vieną iš alternatyvių pedagogų rengimo būdų įvardijo ministrė.

J. Petrauskienė taip pat atkreipė dėmesį į stipresnį praktinį pedagogų pasirengimą: „Siekiamo užtikrinti, kad dar studijuojant būtų galimybė įgyti pakankamai praktinės patirties. Taip pat įtvirtinti akademinėje aplinkoje įgytas žinias per **pedagogines stažuotes**.“ Viceministras G. Viliūnas pabrėžė, kad vienerių metų pedagoginė stažuotė – esminė pedagogų rengimo modelio naujovė. „Ji padės pasitikrinti, ar tikrai asmuo pasirengęs tapti pedagogu. Be to, jaunas mokytojas galės lengviau įsiliesti į mokyklos bendruomenę ir gauti visą reikalingą pagalbą. Šiai sistemai pradėti įgyvendinti reikia laiko, nes būtina suburti komandą, tai yra: mokyklos pedagogą, kuris taptų besistažuojančiojo mentoriumi, žmogų iš akademinės bendruomenės, kuris nuolat padėtų gauti reikiamos literatūros ir suteiktų akademinį žinių. Jie abu visada lydėtų jauną mokytoją ir suteiktų reikiamą pagalbą“, – kalbėjo viceministras.

Žurnalistas pasiteiravus, kokie bus pirmieji žingsniai link naujojo pedagogų rengimo modelio įgyvendinimo, ministrė teigė: „Jau šiemet galime pradėti veikti sutelkdami išbarstytą mokytojų rengimo potencialą į tris edukologijos centrus ir atnaujindami pedagogų rengimo studijų programas. Dar vienas mūsų tikslas – pritraukti tarptautinio lygio mokslininkus į edukologijos centrus ir taip sustiprinti edukologijos mokslą Lietuvoje.“

G. Viliūnas atkreipė dėmesį į tai, kad ikimokyklinių, pradinį klasių mokytojus, mokytojų padėjėjus galėtų rengti ir kolegija. „Čia tikrai ne universitetų reikalas rengti darželių auklėtojus“, – spaudos konferencijoje sakė viceministras. Pasak jo: „Mokytojo rengimas – labai platus. Jis apima visą mokytojo karjerą. Pradėti reikia nuo apskaičiavimo, kiek kokių ir kur mokytojų reikia. Taigi naujajame pedagogų rengimo modelyje pirmasis momentas būtų analizė ir planavimas. Toliau – kandidatų atranka. Žmogus gali norėti būti mokytoju, tačiau nebūti psichologiškai pasirengęs šiai profesijai. Čia labai svarbios asmeninės savybės. Į atranką norime įtraukti ir mokyklų vadovus. Vėliau vyktų pedagoginės stažuotės, kai kandidatai eitų į mokyklas. Greita vyktų pedagoginės studijos. Vienas iš modelio fragmentų – profesinis augimas. Mokytojas visada turi būti savo profesijos priekyje.“

G. Viliūnas pastebėjo, kad šiandienėje mokykloje itin trūksta įvairovės. „Joje turi būti ir vyrų, ir moterų, turi būti žmonių, atėjusių iš praktikos, jaunų ir senų mokytojų, nes gyvenimas yra įvairus. Negali būti taip, kad visi yra mokytojai, kurie nuo vaikų darželio žinojo, jog taps mokytojais. Tai yra tam tikras vienuolyno efektas, užsisklendimas nuo gyvenimo. Norėtume, kad ateitų, sakykime, žmonių iš pramonės, gal jie čia padirbs keletą metų ir vėl grįš į pramonę, ateis iš verslo, ar tie, kurie daug keliavo po pasaulį ir dabar gali nemažai papasakoti apie geografiją“, – spaudos konferencijoje sakė švietimo ir mokslo viceministras.

Anot viceministro, dabar viešumoje dažnai girdime, kad net ir labai patyrę mokytojai mokykloje neturi viso krūvio, dėl to nukenčia jų atlyginimai. Pasekmė – menksta motyvacija dirbti. Tad mąstoma apie dvejų specialybių diplomus. Šiuo atveju mažos mokyklos, ypač regionuose, išspręstų dvi problemas vienu metu: mokytojų trūkumo ir nepakankamo pamokų krūvio.

KAS PASIKEIS?

- Bus sukurti trys pedagogų rengimo ir edukologijos mokslų centrai Vilniuje, Kaune ir Šiauliuose.
- Lietuvoje dirbs tarptautinio lygio edukologijos mokslininkai.
- Sukurtos šiuolaikinius poreikius atliepiančios atnaujintos pedagogų rengimo studijų programos.
- Atsiras metų trukmės pedagoginė stažuotė pradedantiems dirbti mokytojams.
- Bus vertinama ne tik stojančiųjų motyvacija, bet ir asmeninės savybės, o į atrankos procesą bus įtrauktos mokyklų bendruomenės.
- Sistemškai bus planuojamas pedagogų poreikis nacionaliu lygmeniu.

„Jei norime turėti tai, ko dabar neturime, turime daryti tai, ko nedarome. Kitaip pokyčių nesulauksime. Tik sutelkę edukologijos mokslo profesionalus, prisitraukę tarptautinio lygio specialistus, atsirinkę geriausius studentus ir užsitikrinę, kad jiems tapus mokytojais, bus sudarytos galimybės tobulėti ir augti kaip specialistams, garantuosime, kad pamatinė švietimo sistemos grandis veiks neprikaištingai“, – apibendrinio ministrė J. Petrauskienė.

Paklausta, koks bus Lietuvos edukologijos universiteto likimas, ji pažymėjo, kad iki gruodžio turėtų baigtis diskusijos dėl šios aukštosios mokyklos integracijos su Vytauto Didžiojo ar Vilniaus universitetu.

Ministerijos atstovų teigimu, pedagogo profesijos prestižas bus keliamas ir didinant atlyginimus. Taip pat viliamasi, kad naujas mokytojų rengimo modelis pradės veikti iki 2020 m.

Aušra ŽIDŽIŪNIENĖ

Europinė patirtis Lietuvos profesiniam mokymui

Modulinis profesinis mokymas yra laikomas lanksčiu mokyimo(si) būdu, atitinkančiu šių dienų mokymo(si) reikalavimus, didinančiu profesinio rengimo patrauklumą ir užtikrinančiu galimybę mokytis tenkinant savo poreikius. Modulinis mokymas veiksmingai taikomas daugelyje Europos ir pasaulio šalių.

Lietuvoje profesinis mokymas taip pat perorientuojamas į modulinį mokymą. Švietimo ir mokslo ministerijos bei Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro iniciatyva buvo įgyvendinti projektai, kurių rezultatas – parengtos modulinės mokymo programos. Jos šiuo metu išbandomos Lietuvos profesinėse mokyklose ir centruose. Vėliau programos bus koreguojamos ir tobulinamos atsižvelgiant į profesijos mokytojų, vadovų rekomendacijas ir pastabas.

Atsižvelgdamas į Švietimo ir mokslo ministerijos rekomendacijas, Klaipėdos technologijų mokymo centras modulinės mokymo programas išbandyti pradėjo 2015–2016 m. m. Pradžioje kilo nemažai klausimų dėl ugdymo proceso organizavimo, trūko patirties, tad teko ieškoti kitų Europos šalių modulinio mokymo gerosios praktikos pavyzdžių. Tam buvo pasinaudota Švietimo mainų paramos fondo administruojama „Erasmus+“ programa – pateikta paraiška dalyvauti projekte „Modulinis profesinis mokymas Europoje. Geroji patirtis“. Pagrindiniai projekto tikslai: susipažinti su Europos profesinio rengimo institucijų modulinio mokymo praktika, taikyti įgytą patirtį išbandant modulinės profesinio mokymo programas Lietuvos profesinėse mokyklose, stiprinti profesijos mokytojų dalyko

turinio planavimo ir tobulinimo bei vadovų strateginio mąstymo ir pokyčių valdymo kompetencijas. Projekto tikslinę grupę sudarė trijų Klaipėdos profesinių institucijų profesijos mokytojai ir administracijos atstovai (specialistai ir vadovai), atsakingi už modulinį programų išbandymą ir veiksmingą taikymą ugdymo procese.

Per 12 projekto įgyvendinimo mėnesių 30 profesijos mokytojų ir / ar administracijos atstovų vyko į savaitės trukmės vizitus Maltos, Vokietijos, Portugalijos, Ispanijos ir Italijos profesinio rengimo mokyklose, miesto savivaldybės švietimo skyriuose, kur su atsakingais asmenimis dalyvavo diskusijose apie modulinio mokymo koncepciją ir praktinį įgyvendinimą. Vizitų dalyviai turėjo galimybę susipažinti, kaip organizuojamas modulinio mokymo turinys (nagrinėjo mokymo planus, vertinimo gaires, metodikas, stebėjo praktinį mokymą).

Pasibaigus vizitams įgyta patirtis buvo pristatyta siunčiančių mokyklų bendruomenėms. Manome, kad šią patirtį dalyviai panaudos savo darbe teikdami rekomendacijas dėl modulinį programų tobulinimo ir / ar koregavimo.

Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai, „Erasmus+“ programos, kurią Lietuvoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas, lėšomis. Šis kūrinys atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Europos Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame pateikiamą informaciją naudojimą.

Žaneta REBROVAITĖ

Klaipėdos technologijų mokymo centro projekto vadovė

Tiriame pasaulį – atrandame save

„Tiesa patiriama, o ne išmokstama“, – teigė Hermanas Hešė. Ją, tą tiesą, gali patirti tik žmogus, besidomintis pasauliu, ieškantis jame savo vietos. O jį pasaulio ir savęs pažinimą veda vienintelis kelias – veikla.

Paskatinta šios idėjos Kauno „Varpo“ gimnazijos bendruomenė organizavo tarptautinę konferenciją „Tiriam pasaulį – atrandam save 2017“. Kadangi vyksta jau trečią kartą, konferenciją galima vadinti tradiciniu gimnazijos renginiu. Ji skirta tiriamosios, kūrybinės, projekcinės mokinių ir mokytojų veiklos sklaidai. Konferencijoje dalyvavo 224 mokiniai ir mokytojai iš 22 skirtingų Lietuvos mokyklų, svečiai iš Vokietijos, Berufsbildende Schulen Soltau, šiuo metu gimnazijoje vykstančio „Erasmus+“ projekto „Gyvenimas ir darbas Europoje“ partneriai. Renginį papuošė svečiai iš įvairių institucijų – aukštųjų mokyklų dėstytojai, aukštesniųjų kursų studentai, projektų koordinatoriai, Kauno viešosios bibliotekos atstovai. Jie tapo darbo grupių ekspertais ir išrinko inovatyviausius, įdomiausius, aktualiausius pranešimus.

Plenariniame posėdyje visus sudomino ir jaunimui aktualūs pranešimai. Vaida Venckutė-Nagė, gatvės meno, edukacinių projektų organizatorė, projekto „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ partnerių tinklo koordinatore, Kauno „Varpo“ gimnazijos absolventė, skaitė pranešimą „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“. Simas Sirtautas, Kauno jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ (KJOSAS) pirmininkas, Kauno „Varpo“ gimnazijos absolventas, pranešimu „Jaunimas Kauno mieste“ sudomino mokinius ir kvietė tapti aktyviais savo bendruomenių nariais. Pranešimą „KTU studentų mokslinės draugijos veikla“ pristatė šios draugijos nariai.

Viena iš sekcijų buvo skirta tarptautinių projektų patirtims, siekiant paminėti „Erasmus“ veiklos trisdešimtmetį. Joje visi pranešimai buvo pristatomi anglų kalba, dalyvavo Švietimo mainų paramos fondo atstovas Liutauras Ivoška. Tiek mokiniai, tiek mokytojai pateikė įdomios informacijos apie įstaigose vykdomus įvairius tarptautinius projektus, mokinių išvykas, bendradarbiavimą su tarptautiniais partneriais.

Kitoje darbo grupėje gerai patirtimi apie integruotą moky-

mą, įvairių šiuolaikinių netradicinių metodų taikymą dalijosi mokytojai iš visos Lietuvos. Buvo pateikta įvairių integracijos galimybių literatūros, anglų, biologijos, istorijos, chemijos, rusų, pilietiškumo netradicinėse pamokose. Mokytojai diskutavo apie projektinę veiklą, motyvuojančias mokymosi strategijas.

Darbo grupėje „Nacionalinio orumo patirtys“ mokiniai pristatė darbus, kurie turėtų prisidėti ir prie kiekvieno žmogaus atskirai, ir prie visos tautos savivertės ugdymo. Jautriai kalbėta apie meilę savo gimtajam miestui ir šaliai, apie vertybes senuosiuose rašytiniuose Lietuvos šaltiniuose, apie socialines veiklas, jauno žmogaus patirtį bendraujant su senelių namų gyventojais. Viena mokinė pristatė savo pirmąją kūrybos knygą. Juk be jausmo savo aplinkai, be istorijos, kultūros išmanymo, be pagarbos senatvei, be sugebėjimo apginti savas tiesas niekada nebūsime ori tauta.

Sekcijoje „Mokslinė tiriamoji mokinių veikla“ buvo pristatyti 24 pranešimai, kurių autoriai – įvairių Lietuvos mokyklų mokiniai. Pranešėjams daug vertingų patarimų davė ekspertai – Kauno technologijos universiteto studentų mokslinės draugijos atstovai, Vytauto Didžiojo universiteto Gamtos mokslų fakulteto doktorantai. Pristatyti ir kūrybiniai mokinių darbai bei stendiniai pranešimai įvairiomis temomis – nuo lyderystės ir lietuvių liaudies ornamentų iki automobilių dizaino ir Mėnulio kalendoriaus.

Viena konferencijos grupė buvo skirta projektui „Kaunas – LAISVE patikrinti“, kuriame šiuo metu dalyvauja gimnazija: vyko trijų mokyklų mokinių diskusija apie svarbiausius įvykius Kaune 1948–1957 m. laikotarpiu.

Konferencijos tikslai pasiekti – dalyviai įgavo naujos patirties, pasisėmė naujų idėjų. Juk visų veiklų tikslas yra žmogaus augimas, pasaulio ir savęs pažinimas, sukaupti kuo daugiau asmeninės patirties, leidžiančios surasti savo kelią besikeičiančiame pasaulyje. „Mokykla neturi būti pasirengimas gyvenimui. Mokykla turi būti gyvenimas“ (Elbertas Grimas Habardas).

Jovita DAMIJONAITIENĖ

Kauno „Varpo“ g-jos anglų kalbos mokytoja metodininkė

Norite visos dienos mokyklos – pinigų skirkite daugiafunkciams centrams

Respublikinė konferencija „Daugiafunkcis centras – visos dienos mokykla“, kurią organizavo Širvintų r. Bartkuškio mokykla-daugiafunkcis centras su partneriais (Širvintų rajono švietimo centru ir Daugiafunkcių centrų vadovų asociacija), vyko tik ką prasidėjus mokinių atostogoms. Pasidalyti daugiafunkcių centrų patirtimi, kaip sekasi įgyvendinti visos dienos mokyklos idėjas, aptarti Daugiafunkcių centrų vadovų asociacijos veiklos strategijas, numatyti naujų daugiafunkcių centrų įsitraukimo į visos dienos mokyklų kūrimą galimybių susirinko daugiafunkcių centrų vadovai ir mokytojai iš Utenos, Varėnos, Mažeikių, Plungės, Šakių, Kėdainių, Kretingos, Raseinių, Kauno, Šalčininkų, Ukmergės, Vilniaus, Elektrėnų rajonų. Renginyje dalyvavo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo viceministras Gražvydas Kazakevičius, Ugdymo plėtotės centro atstovai ir Lietuvos edukologijos universiteto Socialinės edukacijos fakulteto atstovė dr. Giedrė Misiūnienė.

Širvintų rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir kultūros skyriaus vedėja Regina Jagminienė nuoširdžiai visus pasveikino Širvintų rajono administracijos vardu. Konferencijoje apie aktualius daugiafunkciams centrams švietimo politikos aspektus pranešimą skaitė švietimo ir mokslo viceministras

G. Kazakevičius. Viceministras ne tik išdėstė savo mintis, bet ir atidžiai gilinosi į susirinkusiųjų pastabas, atsakė į pateiktus klausimus. Susirinkusiuosius domino švietimo pertvarkos ateities galimybės bendrojo ugdymo mokyklose, vadovų atestacijos ir kadencijų klausimai, daugiafunkcių centrų veiklų plėtros bei finansavimo perspektyvos ir kt. Viceministras pakvietė dalyvauti visos dienos mokyklos koncepcijos kūrimo darbo grupėje, atstovauti daugiafunkciams centrams ir išsakyti Daugiafunkcių centrų vadovų asociacijos poziciją.

Daugiafunkcių centrų aktualijas apžvelgė Ugdymo plėtotės centro Mokyklų veiklos tobulinimo skyriaus metodininkė Giedrė Tumosaitė. Ji kvietė teikti paraiškas dalyvauti projekte „Iki-mokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų veiklos tobulinimas“, nusakė planuojamų projekto veiklų galimybes. Susirinkusieji buvo pakonsultuoti ir projekto rengimo klausimais, įspėti dėl prioritetinių sąlygų, nusakytos galimybės laimėti finansavimą.

Daugiafunkcių centrų visos dienos veiklų įvairovę atskleidžia per kiekvieną susitikimą papasakotos išskirtinės patirtys, kurios įkvepia veikti kitus, sutiktos spalvingos asmenybės, negailinčios savo laiko ir pastangų kitų labui. Šįsyk mintimis apie sveiką ir darnų santykį su aplinka dalijosi Kretingos r. Jokūbavo Aleksandro Stulginskio mokyklos-daugiafunkcio centro vyriausioji

Viceministras G. Kazakevičius atsako į klausimus

mokytoja Felicija Stramilaitė. Menininkė, mandalų kūrėja, lietuvių kalbos mokytoja, dabar ir muziejaus darbuotoja, Žolinčių akademijos dalyvė pakvietė visus išbandyti sveikos gyvensenos praktiką, į konferencijos darbą įnešdama daug judesio ir geros nuotaikos. Dalyviai, paragavę rėmėjų Bartkuškio ūkininkų Paliulių šeimos sūrių, patraukė apžiūrėti Bartkuškio mokyklos-daugiafunkcio centro.

Mažeikių r. Auksūdžio mokyklos-daugiafunkcio centro direktorė Ingrida Braziulienė visus pakvietė į savo vadovaujamos įstaigos jubiliejų. Ta proga daugiafunkčių centrų vadovai pažadėjo susirinkti į konferenciją spalį.

Platelių universalaus daugiafunkcio centro direktorė Asta Platauninkienė paragino asociacijos dalyvius aktyviai veikti, sprendžiant tiek institucinio lygmens, tiek valstybinius klausimus.

Konferencijoje diskusija tęsėsi ir per pertrauką. Vertingi neformalūs pokalbiai, dalijimasis artimiausiais planais ir patirtimi, plėtojami santykiai tarp daugiafunkčių centrų vadovų, ryšiai tarp valdžios, mokslo institucijų ir daugiafunkčių centrų – tai tikros našos veiklos galimybės. Pritarta vienai iš prioritetinių asociacijos darbo krypčių – siekti daugiafunkčių centrų įteisinimo įstatymuose kaip ypatingos, daugelį funkcijų galinčios atlikti, įstaigos statuso. Daugiafunkčiai centrai gali atlikti ne mažiau kaip keturių ministerijų (Švietimo ir mokslo, Socialinės apsaugos ir darbo, Kultūros ir net Sveikatos apsaugos) kuruojamų sričių darbus, produktyviai dalyvauti ir vyriausybės priemonių plano įgyvendinimo darbuose, kuriant visos dienos mokyklą ir ne tik.

Jaučiamės galintys daug padaryti, tiesiog nereikia pinigų švaistyti vėjais...

Dr. Danguolė KALESNIKIENĖ

*Daugiafunkčių centrų vadovų asociacijos prezidentė,
Širvintų r. Bartkuškio mokyklos-daugiafunkcio centro direktorė*

Emociškai saugus vaikas – sveikos visuomenės pamatas

Kėdainių Juozo Paukštelio progimnazijoje vyko rajoninė konferencija „Nuoseklus prevencinių programų įgyvendinimas švietimo įstaigose – kelias į sveikesnę visuomenę“. Dalyvius pasveikinusi mokyklos direktorė Tereza Sotnik pasidžiaugė, kad J. Paukštelio mokykla turi septynerių metų patirtį diegiant LIONS QUEST socialinio ir emocinio ugdymo programą „Paauglystės kryžkelės“. Susirinkusiesiems padėkos žodžius už prasmingą konferenciją tarė renginio globėja Kėdainių rajono savivaldybės mero pavaduotoja Olga Urbonienė. Gerų emocijų prieš plenarinius pranešimus dalyviams suteikė ir mokytojos Ritos Rudokaitės-Stanišauskienės vadovaujamos šokių grupės „Artišokas“ šokėjai.

Darbo grupėse konferencijos dalyviai aktualizavo nuoseklų socialinį ir emocinį ugdymą, suteikiantį vaikui žinių ir gebėjimų suprasti, valdyti savo emocijas, nusistatyti ir pasiekti tikslus, jausti ir parodyti empatiją kitiems. Simboliška, kad konferencija pradėta pranešimu „Gera pamoka – nuoseklaus socialinio ir emocinio ugdymo sąlyga“, kurį skaitė Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros Mokyklų išorinio vertinimo skyriaus vedėja dr. Snieguolė Vaičekauskienė. Pranešėja aptarė geros pamokos principus, pateikė duomenų, kaip ugdymosi procesą ir mokinių pasiekimus veikia LIONS QUEST socialinio ir emocinio ugdymo programos, įvairiais aspektais lygino Kėdainių rajono ir Lietuvos

mokyklų vertinimus. Pranešime „Į mokinio gerovę orientuotos mokyklos kūrimas“ Kėdainių rajono savivaldybės švietimo ir kultūros skyriaus vedėjas Julius Lukoševičius ne tik analizavo teisinius dokumentus, lemiančius nuoseklų prevencinių programų ir pagalbos mokiniui įgyvendinimą, bet ir aptarė, kokie konkretūs darbai, siekiant užtikrinti vaiko gerovę, yra atlikti ir ką dar planuojama padaryti, siekiant didesnio mokinių psichinio ir fizinio saugumo Kėdainių rajone. Su ugdymo įstaigomis pasirašytos sutartys dėl greito informavimo apie smurto atvejus, nuo kitų mokslo metų pradžios visose mokyklose steigiami psichologų etatai, parengta programa apmokyti švietimo įstaigų

darbuotojus, kaip atpažinti ir suteikti pagalbą vaikui, patiriančiam emocinių sunkumų, smurtą, 6 rajono gimnazijose vykdomas tyrimas „Saugi mokykla – saugus vaikas“, parengtas projektas dėl tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriaus pareigybės įvedimo savivaldybės administracijoje ir pan. Retoriniu klausimu „Ar prevencinės programos tikrai padės sukurti saugesnę visuomenę?“ į konferencijos dalyvius kreipėsi dr. Daila Šukytė, Socialinio ir emocinio ugdymo instituto direktorė, LIONS QUEST programų vyriausioji instruktorė. Pranešėja pabrėžė, kad prevencijos pagrindas – nuoseklus socialinis ir emocinis ugdymas, turintis įtakos vaiko savikontrolei, savimonei, pasiekimams. „Prevencija – kai mes vaikui sakome, ko tikimės, kokį jį norime matyti, o ne ko jis negali daryti“, – sakė dr. D. Šukytė.

Išklaušę plenarinius pranešimus konferencijos dalyviai dirbo grupėse, kuriose buvo perskaityti 22 pranešimai. Darbo grupėse patirtimi dalijosi ne tik J. Paukštelio progimnazijos pedagogės, bet ir „Atžalyno“, Šėtos, Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazijų, „Ryto“ ir Lietuvos sporto universiteto Kėdainių „Aušros“ progimnazijų atstovai. Kaip ikimokyklinio ugdymo

įstaigose formuojami vaikų socialiniai gebėjimai, pasakojo lopšelio-darželio „Pasaka“, mokyklos-darželio „Obelėlė“ darbuotojai. Asociacijos „Trinus“ vadovai su kolegomis diskutavo tema „Ugdymas ar mokymas – kas nugalė mokykloje?“. Konferencijos partnerių – Kėdainių policijos komisariato – bendrosios praktikos pareigūnė Aušra Mickevičienė pristatė sėkmės istorijas bendradarbiaujant su visomis Kėdainių rajono švietimo įstaigomis. Renginio pabaigoje dalyviai pasirašė rezoliuciją „Dėl socialinio ir emocinio ugdymo stiprinimo Kėdainių rajono švietimo įstaigose“.

J. Paukštelio progimnazijos direktorės T. Sotnik teigimu, konferencija pateisino lūkesčius – sutelkė švietimo ir kitų rajono įstaigų darbuotojus pasidalyti gerąja socialinio ir emocinio ugdymo patirtimi. Viliamės, kad šis renginys progimnazijoje taps tradicija, juk socialinės ir emocinės kompetencijos – sveikesnės ir saugesnės visuomenės pamatas.

Lina ADOMAITIENĖ

Kėdainių Juozo Paukštelio progimnazijos direktorės pavaduotoja

Jolita MICKIENĖ

Neformaliojo švietimo būrelio „Jaunieji žurnalistai“ vadovė

„Mokymasis už klasės ribų“ Rumunijoje

Gegužę vyko antrasis 2016–2019 m. Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelyje-darželyje įgyvendinamo „Erasmus+“ projekto „Mokymasis už klasės ribų“ (angl. „Learning Beyond the Classroom Walls“) pedagogų mokymosi ir darbo patirties keitimosi vizitas. Jį organizavo projekto partneris Colegiul Tehnic Dimitrie Leonida, esantis Petrošanio mieste, Rumunijoje. Mokymuose dalyvavo 14 dalyvių iš 6 šalių ugdymo įstaigų. „Kūlverstuko“ lopšelio-darželio projektų vadovė Irina Paradnikaitė-Abromavičienė ir auklėtoja Milda Čekanauskienė kartu su mokytojais iš Belgijos, Bulgarijos, Italijos, Ispanijos, Jungtinės Karalystės ir Rumunijos stebėjo kolegų rumunų veiklas su ugdytiniais. Daugiausia dėmesio buvo skirta ugdomosioms veikloms ne mokyklos patalpose, o kitose erdvėse, taip pat lauko pedagogikos elementams ir darbui su gamtinėmis priemonėmis.

Priimančioji mokykla buvo paruošusi turiningą edukacinę programą, per kurią mokymų dalyviai stebėjo Colegiul Tehnic Dimitrie Leonida lopšelio-darželio ir mokyklos ugdytinių parengtą pasirodymą, atskleidžiantį rumunų ir čia gyvenančių romų kultūrą, gyvenimo būdą. Svečiai apžiūrėjo ugdymo įstaigų patalpas, susitiko ir bendravo su mokytojais, mokiniais. Per mokymus rumunų pedagogai paaiškino piešimo ant akmens subtilybes ir organizavo praktinį šios veiklos seminarą. Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogai atvykusiems projekto partneriams parodė, kokius judriuosius žaidimus jų ugdytiniai žaidžia lauke lavindami greitį, orientaciją ir gerindami komandinio darbo įgūdžius.

Partneriai ne tik stebėjo kolegų rumunų darbą, bet ir patys aktyviai dirbo. Per Colegiul Tehnic Dimitrie Leonida organizuotą tarptautinį simpoziumą kiekvienos ugdymo įstaigos koordinatorius turėjo paruošti ir pristatyti pranešimą tema „Lauko veiklų vadyba“ (angl. „The Management of Outdoor Activities“) su konkrečiais veiklų pavyzdžiais. „Kūlverstuko“ lopšelio-darželio projektų vadovė I. Paradnikaitė-Abromavičienė savo pranešimą pagrindė mūsų ugdymo įstaigoje 2014–2016 m. įgyvendinto „Nordplus Junior“ programos projekto „Lauko pedago-

Projekto dalyvės su rumunų pedagogėmis ir jų ugdytiniais

gika su Mike Pūkuotuku Šimtamylyje girioje“ vaizdo medžiaga.

Po užsiėmimų ugdymo įstaigoje buvo organizuoti susitikimai su miesto meru ir įvairių skyrių vadovais regiono mokyklų inspekcijoje Devoje. Ten projekto dalyviams išsamiai buvo pristatyta Rumunijos švietimo sistema. Partneriai taip pat dalyvavo interaktyvioje biologijos pamokoje botanikos parke Simerijoje, kur buvo supažindinti su Rumunijai būdinga flora. Daug emocijų sukėlė interaktyvi istorijos pamoka Korvino pilyje, istoriškai svarbioje vietoje, apipintoje paslaptimis istorijomis. Per ją projekto dalyviams buvo įteikti lapai su įvairiomis užduotimis, kurias reikėjo atlikti.

Paskutinę susitikimo dieną visi šventėme Pavasario dieną Europoje, o kolegos rumunai ir jų ugdytiniai paruošė siurprizą – ekspoziciją apie mūsų, t. y. projekto partnerių, šalį ir pagamino nacionalinių patiekalų. Susitikimas baigėsi stebėtų veiklų aptarimu, pasiūlymais, kaip patobulinti projekto darbą. Įteikti pažymėjimai ir susitarta susitikti lapkritį Tenerifėje.

„Kūlverstuko“ l.-d. inf.

Erasmus+

„Erasmus+“ programos projektas Utenos mokykloje-vaikų darželyje „Varpelis“

Utenos mokyklos-vaikų darželio „Varpelis“ bendruomenė kartu su Prancūzijos, Ispanijos, Graikijos, Italijos, Lenkijos mokyklų bendruomenėmis pastaruosius dvejus metus dalyvavo „Erasmus+“ programos tarpamokyklinių strateginių partnerystių projekte „Už žaliuojantį pasaulį: leiskime vaikams veikti“.

Jo tikslas – nuo mažens plėtoti socialinį ir verslumo ugdymą, skatinti vaikus atsakingai veikti, supažindinti su aplinkos apsaugos ir sociokultūrinėmis problemomis, ugdyti įvairias vertybes ir verslumui reikalingas savybes, tokias kaip pasitikėjimas savimi, atkaklumas, iniciatyvumas, kūrybiškumas, atsakingumas, savarankiškumas ir komandinė dvasia. „Varpelio“ ugdytiniai kartu su tėveliais bei visais šios švietimo įstaigos darbuotojais aktyviai įsitraukė į bendras projekto veiklas. Vyko įdomūs užsiėmimai, susiję su vandeniu, bioįvairove, atsinaujinančiais energijos ištekliais, rūšiavimu, ekologišku maistu ir solidarumu.

Šis projektas leido savo mokiniams pasėti vilties sėklą, kad mūsų planeta gali tapti gražesnė. Mes, europiečiai, turėtume nepamiršti, kad vanduo, atsinaujinantis energijos ištekliai, bioįvairovė, maistas neturėtų būti švaistomi ir kad didžioji dalis atliekų gali būti perdirbama. Parodėme solidarumą ir mokėme savo mokinius, kaip patiems tai daryti kasdieniame gyvenime. Rinkome medžiagą ir ruošėme

mokslinę parodą apie vandenį, mokėmės jį taupyti, organizavome „Pasaulio švarinimo“ akciją, kūrėme stalo žaidimus ir įvairiausių daiktus iš perdirbtų medžiagų, gaminome ekologišką maistą, kūrėme filmukus, plakatus, dainavome, šokome, norėdami perteikti savo įsipareigojimus. Organizavome labdaros renginius. Mūsų mokiniai kartu su mokytojais turėjo galimybę paviešėti projekto partnerių šalyse, susipažinti su jų kultūra, kraštovaizdžiu, švietimo sistema. Šešioliuka mokinių buvo deleguoti į skirtingas šalis ir tapo mokyklos-vaikų darželio „Varpelis“ ambasadoriais, atstovaujančiais ir pristatančiais mūsų atliktas veiklas. Vaikai gyveno šeimose ir susirado daug draugų. Grįžę savo patirtimi dalijosi su visa mokyklos-darželio bendruomene ir kitomis miesto mokyklomis. Šių metų pavasarį patys priėmėme delegacijas iš visų šalių partnerių mokyklų. Per viešnąę pristatėme savo šalį, miestą ir mokyklą, organizavome solidarumo savaitę, lankėmės pas miesto merą, rengėme konferencijas, o viešnąę pabaigą vainikavo projekto pabaigos koncertas „Solidarumo ir draugystės žiedas“.

Prabėgus dvejais metams galime drąsiai didžiuotis pasiektais rezultatais ir savo mokiniais.

Grita MORKIENĖ

Veikla yra finansuota iš „Erasmus+“ programos, kurią Lietuvos Respublikoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas, lėšų. Šis pranešimas atspindi tik autoriaus požiūrį, bet ne Švietimo mainų paramos fondo, Europos Komisijos ar jos institucijų, todėl Europos Komisija neatsako už medžiagos turinį ir galimą informacijos naudojimą.

Kaip padėti būsiam pirmokui?

Milžino žingsniais prabėga lauktoji vasara ir rugsėjo 1-ąją pirmokėliai praveria gėlėmis ir šviežiais dažais kvėpiančias mokyklų duris. Kas jų laukia, kaip jiems seksis? Šie klausimai vis kirba būsimų pirmokų tėvelių galvose.

Pirmoji klasė – savotiškas išbandymas ir iššūkis ne tik vaikams, bet ir jų tėveliams, tai nemenka streso ir adrenalino dozė kiekvienam. Kad apsaugotume vaikus nuo stiprių išgyvenimų, galime tam ruoštis. Pirmiausia, kalbėkitės su vaiku apie mokyklą, pavaikščiokite būsimos mokyklos koridoriais, kad kelias į ją ir ji pati būtų pažįstami. Jei vaikas susipažins ar jau yra pažįstamas su savo mokytoja – puiku, nes jis jausis saugiau. Svarbu neskubant supirkti pirmokui reikiamas mokyklines priemones, kad galėtų jas apžiūrėti, susidėti į rašomojo stalo stalčius ar kuprinę. Vaikai yra smalsūs, jiems įdomu ne tik pamatyti, bet ir išgirsti, ką apie mokyklą kalba tėveliai, kokie jų lūkesčiai, galbūt tėveliai pasidalys džiugiais prisiminimais apie savo pirmąjį susitikimą su mokykla. Daug naudos suteikia išgirstos istorijos, skaitytos knygos, kuriamos pasakos apie mokyklą. Tokio amžiaus vaikams dar labai patinka animaciniai filmai, įvairios pasakos apie gyvūnų mokyklas. Visą galite rasti knygynuose arba interneto svetainėse. Tai skatins vaikų ir tėvų socialinius bendravimo įgūdžius, gerins tarpusavio ryšį. Svarbu įsiklausyti į vaiko samprotavimus, susijusius su mokykla, leisti išsipašakoti, o paskui drauge rasti sprendimo būdus, kaip išvengti tikrų baimių mokykloje. Dažnai dalis būsimų pirmokų ateina iš darželių grupių jau susidraugavę, pažinodami vieni kitus, bet reikėtų pakalbėti ir apie tai, kad klasėje bus naujų vaikų, su jais

reikės susidraugauti. Gali būti, kad klasėje mokysis ir negalįs turintis vaikas, tad svarbu pakalbėti apie pagalbą silpnesniam, apie tai, kad svarbu išklausti kito nuomonę, nepertraukinėti kalbančiojo, susipykus gebėti susitaikyti. Svarbu pažadinti vaiko smalsumą kalbant apie būsimas žinias ir geras emocijas patiriant sėkmę. Naudinga ir prasminga pasakoti istorijas, ką reikia daryti, jei nepasiseka, pakalbėti apie tai, kad mokykloje yra mokytojų, galinčių padėti. 7–11 vaiko gyvenimo metais formuojasi savivertė, asmeninių vertybių sistema, todėl svarbu pastebėti, padrąsinti, pastiprinti motyvuojančiais žodžiais: „Tu gali“, „Tu sugebi“, „Tau tikrai pavyks“ ir kt. Nebarkite vaiko už tai, kad sunkiau sekasi išmokti skaityti, rašyti ar skaičiuoti, kad lėtesnis jo darbo tempas, nepakankamai tiksliai artikuliuoja kalbos garsus, sunkiai sekasi rišliai pasakoti ir pan. Mokyklose dirba pagalbos mokiniui specialistai, kurie atpažins ir įvardys kylančius sunkumus, padės įveikti adaptacinius, dėmesio sukaupimo, skaitymo, rašymo, skaičiavimo ar kitokius sunkumus.

Pirmokų tėveliams būtina žinoti, kad norint leisti vaikus, kuriems tais kalendoriniais metais dar nesuėję 7-eri, į pirmą klasę būtina kreiptis į pedagoginę psichologinę tarnybą, kurioje bus atliktas vaiko brandumo mokyklai įvertinimas.

Svarbiausia vaikui žinoti, kad mokykloje yra saugu ir gera, o mokyti – įdomu, malonu ir linksma.

Laima PAULAUSKIENĖ

Joniškio r. švietimo centro pedagoginės psichologinės tarnybos logopedė metodininkė

Edukacinis miuziklas „Intervalai gyvai“

„Mokyti – išmintinga, kurti – dieviška“ (Johnas Saxe). Šie žodžiai gali tapti raktu į menininko darbų pasaulį, kai jau baigta teorija ir prasideda praktinė veikla, paliečianti žmonių sielą ir jausmus.

Tokia veikla buvo pristatyta Vilkiškių kultūros centre, įgyvendinant edukacinį miuziklą „Intervalai gyvai“ pagal Nijolės Sinkevičiūtės leidinį „Intervalų siuita“. Miuziklo kūrėjai – Vilkiškių muzikos mokyklos, tos pačios mokyklos Kybartų filialo, Virbalio ir Alvisto pagrindinių mokyklų mokiniai, Vilkiškių muzi-

kos mokyklos mokytojų instrumentinė grupė. Minėti žmonės atliko didelį darbą, pristatydami šiuolaikinę muziką klausytojui. Miuziklas buvo derinamas su respublikiniu teorinės-praktinės raiškos seminaru „Teorijos transformacijos į muzikinius kūrinius Nijolės Sinkevičiūtės kūryboje, arba intervalai kitaip“, per kurį dalyviai sužinojo apie teorijos transformaciją į muzikinius kūrinius ir galimybę teorines žinias pritaikyti kasdieniame darbe kūrybiškai. Per seminarą pasidalyta praktiniais patarimais, kaip interpretuoti šiuolaikinius kūrinius, kaip teoriją pateikti patraukliai ir suprantamai jaunimui.

Renginys buvo organizuotas atsižvelgiant į šiuolaikinio švietimo siekius: jaunimo pilietiškumo ugdymą, etnokultūros pažinimo skatinimą, pasakėčių, patarlių, pasakų, priežodžių populiarinimą. Šiandieniam technologijų pasaulyje ypač svarbu plėtoti mokinių meninius gebėjimus, sudaryti sąlygas jiems atsiskleisti įvairiose veiklos srityse, skatinti jaunimo saviraišką, palaikyti besiskleidžiantį jaunųjų menininkų talentą.

Seminaro dalyviai turėjo galimybę išvysti, kaip teorija virsta praktiniais muzikiniais kūriniais. N. Sinkevičiūtės leidinio „Intervalų siuita“ analizė atvėrė daugiau solfedžio integracijos galimybių per dainavimo, fortepijono ir kitų programų pamokas bei bendrojo ugdymo įstaigų ugdomąją veiklą. Taip pat buvo aptartos kūrybiškumui palankios aplinkos kūrimo strategijos. Mokytojams buvo sudarytos sąlygos diskutuoti jaunųjų menininkų kūrybiškumo ir meistriškumo ugdymo klausimais. Pristatyta galimybė renginį vizualizuoti šiuolaikinėmis technologijomis, kurias įgyvendinti padėjo Vytauto Didžiojo universiteto Informatikos fakulteto Multimedijos laboratorijos studentės.

Seminaro dalyviams pristatytas edukacinis miuziklas „Intervalai gyvai“ pasakojo, kad žmonės gyvena „baisiai“ civilizuotame pasaulyje ir pamiršta, jog šalia yra kitas, mitologinis, lygmuo. Vaikai, nuo mažų dienų apsikabinę išmaniusius telefonus, nebežino, kad yra kaukų, maumų, bezdukų, o po lovele dažnai slepiasi Nežinia Kas... Apie raganas vaikai viena ausele yra girdėję, tačiau ir šių būna visokių. Nuostabiausia, kad miuzikle laumėmis ir kaukučiais tapo patys atlikėjai, kurie linksmai ir šiek tiek mistiškai perteikė mitologinį pasaulį, suprantamą, jaukų mažam ir dideliam. Muzika buvo derinama su lietuvių mitologija, be to, renginys turėjo ir gerą žinių muzikos specialistams. Jis programos dalyviams padėjo geriau pažinti solfedžio integraciją į kitus muzikinius dalykus.

Miuziklas sulaukė daugybės šiltų atsiliepimų, priminė, kad šalia kasdienybės egzistuoja pasaulis, kuriame gyvena „nematomai mūsų stebėtojai“.

Wilma GURSKIENĖ

Vilkiškių muzikos ir Virbalio pagr. m-klų mokytoja metodininkė

„Kokiu laivu aš plauksiu į Klaipėdą“

Švenčionių Juliaus Siniaus meno mokykla ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija vykde projektą-dailės piešinių konkursą „Kokiu laivu aš plauksiu į Klaipėdą“. Projekto pagrindinis tikslas – skatinti ugdymo įstaigų glaudesnę bendradarbiavimą ir dalijimąsi gerą patirtimi. Tikimasi įtraukti įvairių mokymosi institucijų mokinius į aktyvią gamtos saugos veiklą, formuoti atsakingą požiūrį į saugų vidaus vandenų naudojimą ir išsaugojimą ateities kartoms. Konkurse dalyvavo Rytų Lietuvos mokyklų 7–18 metų mokiniai. Partneriais pakviesti tapti Susisiekimo ministerija, Kaltanėnų ugdymo ir turizmo centras, Reškutėnų tradicinių amatų

Per konkurso laureatų apdovanojimo ceremoniją LR susisiekimo ministerijoje

Pasiruošę plukdyti laivelius Žeimenos upe

Gaidžio, manęs, Reškutėnų tradicinių amatų centro Etninės veiklos skyriaus vedėjos dr. Reginos Mikštaitės-Čičiurkienės, ir šaunių tėvelių, sulipo į naujutėlį traukinio vagoną ir pajudėjo Baltijos jūros link. Kelionė patogiam vagonė nepailgo. Klaipėdoje keliautojus pasitiko Lietuvos Respublikos jūreivystės aukštosios mokyklos Karjeros ir komunikacijos skyriaus vedėja dr. Genutė Kalvaitienė. Ekskursinis laivas „Laguna“ visus plukdė Klaipėdos uosto vandenimis iki pat skystųjų dujų terminalo „Independence“ ir atgal iki Jūrų muziejaus. Didelį įspūdį paliko naujas delfinų pasirodymas Klaipėdos jūrų muziejaus delfinariume. Persikėlę keltu iš Smiltynės, pėstute nužingsniau iki pat Klaipėdos miesto simbolio, medinio burinio laivo „Meridiano“. Susėdę parkelyje ir skaniai užvalgę, klegėdami visi susėdo į traukinį Klaipėda–Vilnius.

centras ir Švenčionių rajono savivaldybės Viešoji biblioteka.

Per pirmąjį konkurso etapą mokiniai įvairiomis technikomis piešė piešinius, juos vertinti pristatė į Švenčionių J. Siniaus meno mokyklą. Komisiją sudarė kompetentingi atstovai. Gegužę buvo paskelbti konkurso rezultatai. Pirmąsias vietas užėmė: Ula Šavdinytė, Geilė Galatilytė, Karina Dalgedaitė (Švenčionių J. Siniaus meno mokykla), Paulina Lavrinovičiūtė (Pabradės „Ryto“ gimnazija), Gabrielė Rimašiūtė (Švenčionių meno mokykla), Aleksandras Maminskas (Švenčionių Zigmo Žemaičio gimnazija).

Antrasis konkurso etapas vyko birželio 1 d. (Vaikų gynimo diena) Susisiekimo ministerijoje, kur nugalėtojai buvo apdovanoti susisiekimo ministro Roko Masiulio padėkos raštais ir dovanomis. Susisiekimo ministerijoje atidaryta piešinių konkurso „Kokiu laivu aš plauksiu į Klaipėdą“ darbų paroda. Čia pat nugalėtojų laukė Susisiekimo ministerijos parengta staigmena – nemokama kelionė traukiniu į Klaipėdą ir atgal, Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos dovana – nemokamas pasiplaukiojimas laivu po Klaipėdos jūrų uostą.

Trečiasis konkurso etapas – smagi išvyka į Klaipėdą. Iš Vilniaus geležinkelio stoties didelis būrys mokinių, lydimi Švenčionių Juliaus Siniaus meno mokyklos direktoriaus Raimondo

Ketvirtasis, baigiamasis, konkurso etapas vyko birželio 19 d. Kaltanėnų ugdymo ir turizmo centre. Švenčionių J. Siniaus meno mokyklos direktorius R. Gaidys partneriams įteikė padėkos raštus. Renginio dalyviams buvo išdalyti medinių laivelių gaminiai, kuriuos padarė amatų centro rėmėjas MB „Erega“ vadovas Edgaras Strakšys. Kiekvienas turėjo galimybę savarankiškai užbaigti laivelį ir jam pagaminti bures. Paruošimo leisti į vandenį darbai vyko smagiai ir išradingai. Kaltanėnų ugdymo ir turizmo centro direktorius Kęstutis Lisauskas visiems padovanojo pasiplaukiojimą valtėmis Žeimenos upe. Laikydami pagamintų laivelių flotilę, drąsiai irdamiesi sraunia upe, nuplaukė iki liepto, nuo kurio į vandenį buvo paleisti laiveliai, nunešę linkėjimus Lietuvos kultūros sostinei Klaipėdai.

Aplankyti dailės piešinių konkurso „Kokiu laivu aš plauksiu į Klaipėdą“ parodą bus galima Susisiekimo ministerijoje, Lietuvos aukštojoje jūreivystės mokykloje, Labanore – mažojoje kultūros sostinėje, Švenčionių rajono savivaldybės Viešojoje bibliotekoje, Švenčionių Visų Šventųjų bažnyčioje, Reškutėnų tradicinių amatų centre ir Švenčionių J. Siniaus meno mokykloje.

Dr. Regina MIKŠTAITĖ-ČIČIURKIENĖ
Reškutėnų tradicinių amatų centro Etninės veiklos skyriaus vedėja

Pažinti, patirti, grąžinti pasauliui ir sau

Alytaus Putinų gimnazijos bendruomenei atnaujinus filosofiją („Pažinti, patirti, grąžinti pasauliui ir sau“) ir viziją („Moderni, teikianti integralų pažinimo ir atradimo džiaugsmą, atvira dialogui ir kaitai, brandžių asmenybę ugdanti gimnazija“), miesto mokiniams pasiūlytos dvi išskirtinės ugdymosi formos: „Kūrybiškų ir gabių mokinių ugdymo programa“ (KUV) ir Kauno technologijos universiteto (KTU) universitetinės klasės veiklos modelis.

„Kūrybiškų ir gabių mokinių ugdymo programa“ skirta I–II klasių kūrybiškiems ir gabiems mokiniams gilinti 6 mokomųjų dalykų (lietuvių kalbos, matematikos, istorijos, chemijos, fizikos, biologijos) žinias ir gebėjimus *kitaip*. Mokiniai ir mokytojai drauge formuoja ugdymo turinį, pasirenka dominančias temas, nagrinėja jas ciklais (vienas ciklas – 7 pamokos), taip atranda kuo naujesnių sąsajų su minėtais dalykais. Tokia programa vykdoma gimnazijoje jau penktus metus ir kasmet koreguojama atsižvelgiant į mokinių poreikius ir interesus. Mokytojų komanda – lietuvių kalbos (mokytojos Danguolė Gintalienė ir Algida Sabonienė), istorijos (mokytojas Robertas Šiuigždinis), chemijos (mokytoja Elvyra Geležauskienė), fizikos (mokytojas Tomas Buzaitis), biologijos (mokytoja Vilma Gumenikovienė) ir matematikos (Česė Banišauskienė) – kas kart ieško ir atranda pažangių idėjų, kaip ugdyti bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimus, skatinti kūrybiškumą, integruoti veiklas. Šiais metais mokiniai pasirinko integruotai mokytis pagal 4 teminius ciklus (I – gyvūnai, II – spalvos, III – medis, IV – vanduo). Baigdami kiekvieną ciklą mokiniai pristatė savo pasiekimus, integruotos veiklos patirtį ir kūrybinius atradimus per atskiras temas pamokas.

Pasirinktos KUV programos įgyvendinimas duoda kokybinių rezultatų, palyginti su kitais gimnazijos pirmokais. Geriausiai tai įrodo mokinių pasiekimai mieste ir šalyje. KUV klasės mokinių kūrybiniai darbai ne kartą buvo pristatyti gimnazijos bendruomenei: la klasės mokinė Paulina Paškevičiūtė sukūrė eilėraščių ir taip visus pasveikino šv. Velykų proga, apie klasės išvykas elektroninėje gimnazijos erdvėje pasakoja Karolina Klimaitė, o vienos pačių aktyviausių gimnazijos jaunųjų žurnalistų – Vilijos Kazlauskaitės – interviu su mokiniais ir straipsniai nuolat skelbiami Alytaus miesto elektroninėje erdvėje ir apskrities spaudoje. Putinų gimnazistės miniatiūrų konkurse pelnė prizines vietas.

Pačių mokinių išsakytos mintys patvirtina programos daromą įtaką asmenybės patirčiai: „Supratau, kad keli mokomieji dalykai, atrodantys visiškai skirtingi, gali būti susieti vienos temos, tik reikia pasitelkti kūrybiškumą“, „Sužinojau, kad esu kūrybiškesnė, nei maniau, kad man patinka dirbti bendraminčių grupėje. Mano nuomonė apie kūrybiškumą pasikeitė, atsirado didesnis poreikis kurti“, „Dingo baimė kalbėti prieš auditoriją“, „KUV mane išlaisvino nuo baimės, kad kažką ne taip padarysiu ar pasakysiu“, „Supratau, kad per KUV pamokas galiu sužinoti apie savo dar neatrastus gebėjimus, kad galiu darbus atlikti kūrybiškiau ir išradingiau. Sužinojau, jog galiu dirbti kitaip negu visada, kad siekdama rezultato turiu įdėti daug darbo.“

Universitetinės klasės (KTU) modelis apima mokinių ugdymą gimnazijos ir Kauno technologijų universiteto įvairių fakultetų aplinkose. Alytaus Putinų gimnazijos direktorė Daiva Sabaliauskienė pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Kauno technologijos universitetu. Nuo 2016 m. mokykloje sukomplektuota universitetinė pirmokų klasė. Mokiniai, kurie mokosi universitetinėje klasėje, išklausė metinį kursą ir atlikę visas praktines užduotis, gaus universiteto ir gimnazijos jungtinį pažymėjimą.

Mokiniai dirbo pagal KTU ir Alytaus Putinų gimnazijos parengtą originalų ugdymo modelį. KTU klasės veikla vykdoma dviem kryptimis: mokymosi veikla gimnazijoje ir mokymosi veikla KTU. I klasės mokiniams gimnazijos aplinkoje pasiūlyti 4 papildomi modeliai: programavimas „Processing“ aplinkoje ir robotika bei planimetrija ir finansai. II klasėje daugiau dėmesio skirs fizikos tyrinėjimams, chemijos technologijoms ir biotechnologijoms. Universiteto aplinkoje mokiniams sudarytos sąlygos stebėti praktinę veiklą fakultetuose, susipažinti su aukštosios mokyklos mokymo baze (laboratorijomis, kompiuterių klasėmis, biblioteka, muziejumi ir kt.).

Vadovaujant gimnazijos direktorės pavaduotojai ugdymui Vytai Šiuigždinienei ir KTU Studijų informacijos skyriaus vadovei Aurelijai Naseckaitėi, įvairių dalykų mokytojams universiteto dėstytojai teikė dalykinę ir metodinę paramą, kartu rengė bendras ugdomąsias priemones, skaitė paskaitas, vedė mokomuosius renginius. Klasės auklėtojos ir matematikos mokytojos Jūratės Nenartavičienės globojami ir modulių mokytojų Eduardo Sosunovičiaus (robotika), T. Buzaičio (fizika), Vygando Banišausko (informacinės technologijos), Jolitos Noruvienės (finansai) palaikomi dalyvavo KTU organizuojamuose konkursuose, festivaliuose, protmūšiuose, karjeros dienose, eksperimentų stebėjimuose ir praktinėse laboratorijose. Per šiuos mokslo metus, svečiuodamiesi pas partnerius, mokiniai lankė KTU muziejų, susipažino su istorine prof. Kazimiero Vasiliausko medžiagų atsparumo laboratorija, stebėjo inžinieriaus Romualdo Jakubausko atliekamų bandymus, dalyvavo užsiėmime „Viešasis kalbėjimas ir lyderystė“ (lektorė Audronė Daubarienė), paskaitoje „Ar iš tikrųjų žinome savo teises ir pareigas: ką pasakytų Temidė“, kurią vedė dr. Vidmantė Giedraitytė, išklausė dėstytojos Liepos Bikulčienės paskaitą „Skaičiavimai naudingi mūsų sveikatai“ ir kt.

Mokiniams įsiminė vizitas į KTU „Santakos“ slėnį, užsiėmimai „Bloomberg“ laboratorijoje, veikla praktinėse dirbtuvėse „Etanolio koncentravimas pramoniniu rektifikatoriumi“. Ugdytiniai lankėsi Neardančių tyrimų metodų ir Presų laboratorijose, dalyvavo tryliktajame mokslo festivalyje „Erdvėlaisis Žemė“, vykdė įdomiosios fizikos, chemijos eksperimentus, dalyvavo konferencijoje „Code the future“, stebėjo užsiėmimą-diskusiją „Kaip tapau KTU VIP“ (lektorė Julija Kravčenko) ir „Fizikas – geriausiai apmokamas bedarbis“ (lektorius Dovydas Grigaitis). Kūrybines idėjas mokiniai galėjo įgyvendinti kūrybinėse dirbtuvėse „FabLab“.

Į klausimą „Kaip sekasi Alytaus Putinų gimnazijos KTU klasės pirmokams“ atsakė Gintarė Kazlauskaitė: „Aš savo ateitį ketinu siekti su tiksliais mokslais. Pasirinkau šią klasę ir joje besimokydama supratau, kad matematika ir fizika – mano mylimiausios pamokos. Meilė biologijai ir chemijai niekur neišnyko,

tik išaugo. Labiausiai šiais mokslo metais apsidžiaugiau, kai dovanų gavome virtualius, mokymosi tikslams skirtus 3D akinius. Tą akimirką be galo džiaugiasi, kad pasirinkau KTU klasę. Paklausta, ką patartų tiems, kurie dar neapsisprendė – rinktis KTU klasę ar ne, atsakė: „Būsimeji KTU klasės mokiniai turi žinoti, kad mokysis daug ir įdomiai, o išvykos į universitetą bus visada vertingos, nes studentai supažindina su KTU taisyklėmis, dėstytojai pasakoja apie studijų programas, daugiausia – apie tiksliausių mokslų studijas. Įvairūs eksperimentai, žaidimai, bandymai, paskaitos, istorijos visada palieka įspūdį. Itin smagu, kai eksperimentai ir bandymai atkeliauja į gimnaziją. Buvimas KTU klasėje leidžia labiau pažinti save, suprasti, ko noriu iš savęs ir aplinkinių, o pažintis su naujausiomis technologijomis praplėtė mano akiratį.“

Vienas geriausių įrodymų, kad KTU klasės mokiniai daug dirba ne veltui, tai faktas, jog regioninėse „First Lego League“ varžybose Kaune Alytaus Putinų gimnazijai atstovavo 1b gim-

nazistai: Evita Lukšaitė, Joris Kibildis, Laura Matulevičiūtė, Arvydas Mazauskas, Dominykas Nedzinskas, Vilius Jokūbas Šlikas, Justinas Šimas. Iš viso regioninėse varžybose dalyvavo 17 komandų iš įvairių Kauno regiono miestų, o Alytaus Putinų gimnazistai iškovojo 2-ąją vietą projektų turnyre.

Gimnazijos direktorės pavaduotoja ugdymui V. Šiugždinienė, programos ir modelio pasiūlos iniciatorė ir veiklų vykdymo koordinatore, teigia, kad toks ugdymo modelis pasiteisino ir Alytaus Putinų gimnazijos bendruomenei padeda kryptingai įgyvendinti savo misiją: „Ugdyti visapusiškai išsilavinusius, kūrybingus, verslius, aktyvius, pozityvias gyvenimo vertybes turinčius piliečius, gebančius pažinti save ir sėkmingai integruotis į nuolat besikeičiančią visuomenę“.

Daiva BALIUKONYTĖ

Lietuvių kalbos mokytoja metodininkė, gimnazijos tarybos pirmininkė

Kaip antrojai tapo paupio detektyvais

Siekiant, kad ugdymo procesas mokykloje vyktų šiuolaikiškai, reikia gerai apgalvoti, tinkamai parinkti ugdymo(si) būdus. Patirtimi grįstas mokymasis sudaro galimybę mokiniams patraukliai gilinti teorines žinias, priimti sprendimus, reikšti ir pagrįsti savo nuomonę atliekant tyrimus. Mūsų mokyklos pasirinkta kryptis – gamtamokslinis ugdymas. Viena iš tokio mokymo galimybių – projektinė veikla ir integruotas ugdymas.

Kovo–gegužės mėnesiais Kretingos r. Kurmaičių pradinės mokyklos antrojai įsitraukė į asociacijos „Gyvoji planeta“ inicijuotą ekologinį kūrybinį projektą „Mano draugas – vanduo“. Sumanymo tikslas – ugdyti pilietiškumą, ekologinį sąmoningumą, skatinti vaikus ir jaunimą įsitraukti į aplinkosaugines veiklas artimiausioje aplinkoje. Projektas buvo integruotas į ugdymo turinį, nes vienas iš uždavinių – plėtoti tarpdalykinę integraciją ugdymo įstaigoje. Per veiklas mokiniai sužinojo, iš kur kilo upės Akmena vardas, iliustravo padavimą ir sukūrė garsinę knygelę. Prisiminę saugaus elgesio prie vandens taisykles, nupiešė nurodomuosius ir draudžiamuosius ženklus, geriausius pakabino Kurmaičių paplūdimyje. Labiausiai mokiniams patikusi projekto veikla – pažintis su upėje gyvenančiais gyvūnais. Su jais vaikai susipažino per integruotą lietuvių kalbos ir pasaulio pažinimo pamoką, kuri vyko lauko skaitykloje. Mokytojai talkino bibliotekininkė Ingrida Rinkevičienė. Ji kūrybiškai į veiklą integravo skaitymo skatinimo projektą. Skaitydami Jono Avyžiaus knygą „Didžiojo užtėkio gyventojai“, mokiniai susipažino su vandens gyvūnų gyvenimo ypatumais ir atliko įvairias skaitymo suvokimo užduotis. Įgytas žinias pritaikė per kitą dieną vykusią pasaulio pažinimo ir anglų kalbos integruotą veiklą „Paupio detektyvai“. Tyrinėdami Akmenos upės užtėkio pakrantę, mokiniai ieško-

jo bebrų veiklos pėdsakų. Iš anglų kalbos mokytojos Loretos Jurgutienės angliškai pateiktų tekstų surinko informaciją apie šiuos vandens gyvūnus. Paskui mokiniai bandė įveikti inžinerinį iššūkį – pastatyti gautame inde užtvanką, kuri kuo ilgiau nepraleistų vandens. Tai padaryti nebuvo lengva, bet dauguma mokinių iššūkį įveikė.

Esminis ugdymosi per patirtį momentas – atradimas. Per integruotą pamoką ir projektinę veiklą mokiniai įgijo naujos patirties ir pažino gyvenamąją aplinką naujais aspektais.

Elona BRUŽIENĖ

Kretingos r. Kurmaičių prad. m-klos mokytoja metodininkė

Menas mus suartina...

Marijampolės Sūduvos gimnazija 2016–2018 m. m. dalyvauja Europos Sąjungos finansuojamame „Erasmus+“ programos projekte „Kuriame meną kartu ir tai mus suartina“ (angl. „Making Art Together Brings Us Closer“). Pagrindinis tikslas – kuriant meną kartu atskleisti savo talentus, suvokti Europos Sąjungos tarpkultūrinę ir kalbinę įvairovę, pagerinti darbo su informacinėmis technologijomis įgūdžius tam, kad taptume universalesni ir patrauklesni šiuolaikinei darbo rinkai.

Projekte dalyvauja kolegos ir mokiniai iš Prancūzijos, Italijos, Rumunijos ir Lietuvos. Šiuo projektu siekiame ne tik gyvendinti suplanuotas veiklas, bet ir pažinti vieni kitus, ugdyti pamatines vertybes. Prieš vykdami į kitas šalis esame įsipareigoję iš anksto susipažinti su jų kultūra, meniniu paveldu, pasiruošti ateities veikloms ir užmegzti ryšį su draugais, kuriuos netrukus pamatysime.

Sūduvos gimnazijos II klasių mokiniai kartu su muzikos mokytoja Danute Kleviene, dailės mokytoja Loretą Žaliauskiene ir manimi, anglų kalbos mokytoja Jūrate Rudminiene, jau spėjo apsilankyti Prancūzijoje ir Rumunijoje. Per šias keliones

susitikome su kitų šalių projekto dalyviais. Projekto koordinatoriai iš Prancūzijos suteikė progą pažinti šios šalies kultūros ypatumus. Gyvendami šeimose, vykdami į mokyklą, dalyvaudami kasdienėse veiklose, pasijutome tikrais prancūzais. Tai padėjo suvokti šalių skirtumus, atrasti panašumus ir įveikti stereotipines nuostatas. Lankymasis ir piešimas / tapymas vietose, kur kadaise tapė vienas iškiliausių prancūzų menininkų Paulis Cezanne'as, virto neįkainojama patirtimi.

Kelionė į Rumunijos Klužo-Napokos miestą gegužę neprailgo. Jautėmės daug tvirčiau vykdami į antrąjį susitikimą. Veiklos, pasiūlytos kolegų iš Rumunijos, leido mums išlaisvinti kūrybines galias kuriant žemės meną, piešiant, tapant, vaidinant, rašant, dalyvaujant interviu ir kt. Išbandėme įvairius vaidmenis, tai padėjo ne tik patobulinti turimus, bet ir atrasti naujus gebėjimus.

Bendraudami, keisdami idėjomis, derindami savo skirtybes, kūrėme meną kartu ir tai mus suartino. Tokia yra projekto pavadinimo prasmė. Tikimės, kad per rudenį planuojamą kelionę į Italiją mūsų gimnazijos mokiniai taip pat patirs neišdildomų įspūdžių ir žvelgs į pasaulį tikro europiečio akimis.

Jūratė RUDMINIENĖ
Projekto koordinatore

Projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai. Šis tekstas atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateikiamos informacijos naudojimą.

„Erasmus+“ projektas – puikus būdas motyvuoti mokinius mokyti matematikos

Praėjusiais mokslo metais Vilniaus „Saulės“ privati gimnazija pradėjo vykdyti tarptautinį „Erasmus+“ dvejų metų trukmės projektą „Matematika mene“. Jame dalyvauja 7 šalys: Lietuva, Lenkija, Vokietija, Kipras, Graikija, Italija ir Turkija. Pagrindinis projekto tikslas – tobulinti matematikos mokymą remiantis menais, taikant naujus metodus ir išteklius, taip pat kelti mokinių motyvaciją.

Matematika nėra lengvas mokslas visiems projekte dalyvaujantiems mokiniams, todėl pirmiausia norėjome sužadinti domėjimąsi šiuo dalyku, atkreipdami dėmesį į tai, kad nuo senų laikų matematikos elementai taikomi įvairiuose menuose.

Pasibaigus pirmiesiems projekto metams galime pasidžiaugti, kad visose partnerių šalyse mokiniai domėjosi meno kūriniais, juose ieškojo matematinį elementų, kūrė uždavinius. Keli mūsų IIIg klasės gimnazistai atliko projektinį darbą „Aukso pjūvis“, kuris galėtų būti metinio brandos darbo atitikmuo. 5–10

klasių gimnazijos mokiniai vykdė projektą „Nukeliauk į projekto partnerių mokyklą“, per kurį jiems reikėjo įsivaizduoti, kad planuoja išvyką į nurodytos šalies partnerių mokyklą, surasti informacijos, kaip įvairiomis transporto priemonėmis nukeliauti į miestą, kuriame įsikūrusi mokykla, kiek tai kainuos, kiek kainuos pragyventi vieną dieną tame mieste (viešbutis, maistas, vietinis transportas ir t. t.). Darbus mokiniai atliko poromis arba individualiai. Ieškodami informacijos, domėjosi projekto partnerių miesto lankytiniais objektais ir maitinimo įstaigomis, kuriose galima paragauti šalies nacionalinių patiekalų. Atliekant užduotį buvo svarbu ieškoti kuo tikslesnių ir žemesnių kainų, kad suplanuota kelionė būtų kuo pigesnė ir racionalesnė. Kelionės kainą buvo galima skaičiuoti eurai ir partnerių šalies valiuta. Geriausi darbai buvo verčiami į anglų kalbą ir siunčiami į projekte dalyvaujančių partnerių mokyklą. Prie projekto kūrimo prisijungė ir mokinių tėveliai, nes visi šeimai buvo įdomu

planuoti kelionę, skaičiuoti išlaidas. Mokiniai įgijo praktinių įgūdžių ir kompetencijų, kurios bus naudingos ateityje.

Mūsų gimnazijoje į ugdymo procesą sėkmingai integruojama gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos (angl. Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics, STEAM) programa. Ši programa ugdo mokinių kūrybiškumą ir kitas socialines kompetencijas. Mokykloje veikia robotikos būrelis, o matematikos pamokos tapo įdomesnės ir patrauklesnės, kai mokytojai pradėjo naudoti konstruktorius „Creator Japonicus“, kuriuos įsigijome iš projektui vykdyti skirtų lėšų. „LaQ“ konstruktorius išskirtinis tuo, kad juo galima sukurti įvairių erdviųjų geometrinių figūrų, panaudojant minimalų skaičių detalių rūšių. Iš „LaQ“ detalių galima sudėlioti trijų dimensijų erdvinis, daugiasienius ir kitokius geometrinius modelius. Jų konstravimas prisideda prie vaiko smegenų vystymosi, lavina matematinį ir loginį mąstymą, atveria neribotas galimybes perteikiant savo vaizduotės kūrinius. Konstravimas yra ne tik smagus procesas, bet ir moko vaiką per kūrybinį procesą susikaupti, sutelkti dėmesį. „LaQ“ pripažintas švietimo profesionalų kaip

ideali pagalbinė inžinerinio ugdymo priemonė. Erdvinių figūrų konstravimas moko logiškai spręsti galvosūkius, taip pat turi įtakos vaiko gabumams ir smulkiosios motorikos koordinacijai.

Šiais mokslo metais projekto komandos nariai aplankė partnerių mokyklas Lenkijoje, Graikijoje ir Vokietijoje. Buvo įdomu iš arti susipažinti su tų šalių švietimo sistema, kasdieniu mokyklų gyvenimu, sužinoti, kaip planuojamas darbas, vykdomos suplanuotos projekto užduotys. Užteko laiko susipažinti ir su šalių kultūra, tradicijomis, gyvenimo būdu. Užsimezgė labai artimi ir šilti santykiai su kolegomis – projekto dalyviais. Įgyvendinant projektą laiškais bendrauja ir mokiniai – taip tobulina anglų kalbos žinias ir plečia socialines kompetencijas.

Kitų mokslo metų projekto plane esame numatę dar daug įdomių veiklų ir mokiniams, ir mokytojams. Šių metų gruodį projekto partneriai lankysis mūsų gimnazijoje. Jau esame paruošę įdomių pristatymų ir suplanavę naudingų užsiėmimų.

Ona KARPAVIČIENĖ
Projekto koordinatore

Išsaugok amžinąsias vertybes

Išlaužo pagrindinė mokykla dalyvauja „Erasmus+“ strateginių partnerystės (KA2) tarptautiniame projekte „Išsaugok amžinąsias vertybes. Menas permąsto Europos vertybes“. Neseniai dalyvavome antrojo mokinių mobilumo veiklose Ispanijoje, Alkoverė.

Pirmąją dieną susipažinome su Institut Fonts del Glorieta mokykla (projekto partnere), dalyvavome bendraamžių pamokose, kurios, kaip įsitikinome, skiriasi nuo mūsų mokymosi sistemos. Vėliau miestelio meras papasakojo apie Alkoverą, domėjosi mūsų šalimis. Negana to, miestelio muziejuje, garsėjančiame savo eksponuojamomis išnykusių vandens gyvūnų fosilijomis, dalyvavome praktinėje veikloje ir patys pasigaminome fosilijų. Po edukacinės programos lankėme žymias Alkovero vietas, kol po 4 km žygio atsidūrėme

„Ermita del remei“ ermitaže. Čia ne tik mėgavomės įspūdingu Ispanijos kraštovaizdžiu, bet ir turėjome galimybę išmokti šokti tradicinį katalonų šokį.

Antradienį svečiavomės Taragonos mieste. Neįgalųjų centre susipažinome su ten gyvenančiais žmonėmis, jų veikla. Buvo naudinga, nes supratome, kad neįgaliesiems labai reikia mūsų dėmesio ir pagalbos integruojantis į visuomenę. Keliaudami po miestą, susipažinome su Taragonos istorija: aplankėme romėnų miestelį, katedrą, balkoną su vaizdu į Viduržemio jūrą. Galiausiai pasakiškas Ispanijos oras „nuvijo“ visus į paplūdimį, kur tęsėme žaismingas ir skatinančias pažinti vieniems kitus projekto veiklas.

Trečiadienio rytas prasidėjo mokykloje. Visų šalių moki-

niai pristatė žymiausias įvairių laikmečių savo šalies kompozitorius. Domėjomės, klausinėjome, aptarėme. Vėliau viename žvejų miestelyje klausėmės tradicinių katalonų darbo dainų, patys mokėmės dainuoti.

Ketvirtadienį visi keliavome į Katalonijos sostinę Barseloną. Ten aplankėme futbolo stadioną „Stadium of Barca“, apžiūrėjome komandos „FC Barcelona“ trofėjus. Įspūdinga „Palau de la Musica“ koncertų salė visus sužavėjo savo grožiu. Klausydami kūrinių, „išbandėme“ salės akustiką. Galiausiai aplankėme Barcelonos simboliu laikomą garsiąją Šv. Šeimynos (Sagrada Familia) bažnyčią, kuri mus sužavėjo savo dydžiu, architektūrinio tikslumu.

Paskutinę dieną dalyvavome integruotoje dalyko ir užsienio kalbos mokymo (angl. Content and Language Integrated Learning, CLIL) pamokoje (anglų kalba): pagilinome muzikos žinias, patobulinome anglų kalbos įgūdžius. Po įdomios pamokos išvykome į teminį laisvalaikio parką „Port Aventura“. Įdomu ir naudinga buvo tai, kad parkas padalintas į skirtingas pasaulio šalis, tad visi kartu tarsi apkeiliavome pasaulį. Įvairiose šalyse pamatėme tradicinių detalių, klausėmės joms būdingos muzikos.

Be galo džiaugiamės, kad turėjome progą dalyvauti mobilumo veiklose. Susiradome draugų, susipažinome su nauja kultūra, pasidalijome patirtimi su kitais, dar kartą atradome muziką kaip meną, empatiją kaip vertybę. Supratome, kad jos abi yra labai svarbios kiekvieno mūsų gyvenime, nesvarbu, kokios tautybės ar religijos esame.

Erikas SIMANAITIS, Arnas EŽERSKIS
„Erasmus+“ KA2 projekto mobilumo Ispanijoje dalyviai

Lopšeliuose-darželiuose

Naktis darželyje

Kas pasakė, kad Kuršėnų lopšelis-darželis „Nykštukas“ dirba tik dieną? Netiesa! Kartą metuose įvyksta stebuklas ir darželis „dirba“ visą naktį. Praleisti naktį darželyje yra kviečiami priešmokyklinukai – Montessori „Riešutėlių“ ir „Spindulėlių“ bei „Pelėdžiukų“ grupių vaikai.

Naktis darželyje prasidėjo tada, kai jaunesnieji draugai išskubėjo namo. Tada auklėtojos naktinėtojams pranešė, kad jų laukia įspūdingas vakaras su daug įvairių atrakcijų, netikėtumų ir užduočių. Pedagogės, „apsirengusios“ gera nuotaika ir „pa-

sipuošusios“ šypsenomis, pakvietė vaikus papramogauti prie miesto puošmenos – Ventos upės. Kad kelionė būtų saugi, ugdytiniai apsivilko liemenes, prisiminė, kaip pereiti gatvę, kaip elgtis prie vandens. Eidami vieni kitiems priminė, kur ir kokie yra žinomi miesto objektai, apžiūrėjo aikštės remonto darbus. Saugiai perėję gatvę ir pasiekę žaidimų aikštelę, vaikai daug žaidė, sportavo, suposi, Heilė ir Digna žavėjo draugus savo sportiniais ir meniniais gabumais.

Vaikų klegesį nutraukė skambutis iš picerijos, pranešęs, kad jau paruoštos picos. Pasisotinę visi keliavo į kino salę, kur žiūrėjo filmą „Ponas kūdikis“. Po peržiūros vaikų laukė „šokių maratonas“ ir lobia paieškos klaidžiojant tamsiais darželio koridoriais, pasišviečiant tik prožektoriais. Teko nugalėti ne tik tamsos baimę, bet ir „bombų“ (balionų) atakas. Iš paieškos visi grįžo sveiki ir laimingi.

Būtinąs nakties etapas – pagalvių mūšis. Po šios smagios veiklos pasiekę loveles vaikai dar ilgokai dalijosi patirtais įspūdžiais, kol nugrimzdė į saldų sapnų pasaulį...

Ryte, pasivaikinę gardumynais, išgėrę šiltos arbatėlės, visi skubėjo į kiemą, kur jau lūkuriavo tėveliai.

Naktis darželyje tampa gražia tradicija, leidžiančia pajusti bendrumo jausmą. Tai tarsi atsiveikimas su vaikyste ir darželiu.

Virginija SUTKIENĖ
Auklėtoja metodininkė

Vaikų saviraiškos ugdymas per ankstyvąjį užsienio kalbos mokymą

Psichologai pabrėžia ankstyvojo užsienio kalbos mokymosi sėkmę. Tad siekiant visapusiško, pažangaus ir poreikius atitinkančio vaikų ugdymo šiais mokslo metais Telšių lopšelyje-darželyje „Mastis“ vyko anglų kalbos užsiėmimai 4–6 metų vaikams.

Per veiklas buvo taikomi įvairūs metodai. Anglų kalbos pradmenys interaktyviai perteikti pasitelkus išmaniąją lentą, sujungus tarpusavyje kalbą, judesį, vaizduotę. Vaikai mielai mokėsi su kasdieniu gyvenimu susijusių žodžių ir frazių, o mokymo turinys atitiko jų amžių ir individualius interesus. Pažįstamoje darželio aplinkoje vaikai jautėsi puikiai, nebijojo ir nepatyrė spaudimo, turėjo galimybę saviraiškai ir taip vis aktyviau įsitraukė į mokymosi procesą. Tad visos į anglų kalbos mokymą orientuotos veiklos pasiteisino.

Vaikų pasiekimai puikūs, tuo įsitikinome. Labai norėtūsi, kad anglų kalbos mokymas būtų tęstinis.

Lina MICKEVIČIENĖ
Anglų kalbos mokytoja metodininkė

Sveikatinimo renginiai „Purienoje“

Kėdainių mokykla-darželis „Puriena“ turi vaikų fizinio aktyvumo skatinimo darbo patirties. Darželyje vaikai daug žaidžia ir sportuoja, jiems nuosekliai diegiami sveikos gyvensenos įpročiai ir įgūdžiai, sudaromos galimybės tenkinti judėjimo poreikius, lavinti fizines ypatybes. 2016–2017 m. m. mokykloje-darželyje „Puriena“ vyko nemažai vaikų sveikatinimui skirtų renginių.

Birželį vaikai džiaugėsi „Muilo burbulų fiesta“. Rugsėjo–lapkričio mėnesiais buvo įgyvendinamas projektas „Esu sveikas, kai esu judrus, bet saugus „Purienoje“. Per jį vyko susitikimas su bendruomenės pareigūne Aušra Pupkute ir prevencijos psichologu specialiste Gintare Ivaškevičiene. Kartu su jomis atvyko policijos bičiulis Amsis. 4 klasės mokiniai ir priešmokyklinių grupių ugdytiniai žūrėjo mokomuosius filmukus „Policininko Amsiaus patarimai“. Ikimokyklinių grupių ugdytinius sudomino auklėtojų inscenizacija „Jonuko kelionė į darželį“. Pareigūnės ir bičiulis Amsis pasakojo, kaip teisingai ir saugiai pereiti gatvę, kur galima žaisti, važinėti paspirtuku, dviratuku, paaiškino šviesoforo spalvų reikšmes. Amsis kiekvienai grupei padovanojo šviesoforo spalvų balionų.

Rugsėjį visų ikimokyklinių grupių pedagogai drauge su ugdytiniais ir jų tėveliais ėjo į Gegučių parką. Gamtoje su vaikučiais ir tėveliais darė mankštą, žaidė įvairius žaidimus, rungtyniavo estafetėse, tyrinėjo gamtą.

Saulėtą rugsėjo 26 d. rytą mokyklos-darželio „Puriena“ kieme vyko „Mažųjų olimpiada“. Į renginį sugužėjo ikimokyklinių ir priešmokyklinių grupių ugdytiniai, jų tėveliai, svečiai iš lopšelių-darželių „Varpelis“ ir „Žilvitis“. Olimpiados dalyviai rungėsi sporto rungtyse, estafetėse, žaidė judriuosius žaidimus. Po sporto varžybų visus dalyvius pakvietė lauko dailės studijos.

Vykdydami projektą „Purienos“ pedagogai parėngė šiuos informacinio pobūdžio lankstinukus: „Sveikatos priežiūros įgyvendinimas ikimokyklinio ugdymo įstaigose“, „Kaip stiprinti vaikų sveikatą rudenį“, „Ką turėtume žinoti apie mankštą“ ir kt., išleido knygą „Purienos sveikuoliai“.

Sausio 15-ąją šventėme Pasaulinę sniego dieną, vyko projektas „Supažindinkime vaikus su sniegu“. Sportas gryname

ore žiemą gali suteikti ne mažiau puikių emocijų nei vasarą. Mokiniai nulipdė didžiulę snagę, ją spalvinti panoros darželinukai. Vieni rungtyniavo su rogutėmis, kiti žaidė ledo ritulį, tretė lipdė įvairias skulptūras iš sniego ir jas dekoravo. Įdomus buvo ir sniego gniūžčių mūšis, į kurį įsitraukė ir ketvirtokai, ir ikimokyklinio amžiaus ugdytiniai.

Vasario 22 d. įstaigoje vyko vaikų ligų gydytojos paskaita tėveliams „Vaikų sveikata – bendras mūsų rūpestis“. Paskaitoje nemažai dėmesio buvo skirta sveikos mitybos klausimams. Auklėtoja Renata Dirmantienė tėvams pristatė lankstinuką „Sveikas maistas – sveikas vaikas“, kuriame pateikė rekomendacijų, kaip formuoti mitybos įpročius, kokį maistą parinkti, kad jis būtų pilnavertis ir patiktų vaikams.

Pasaulinę sveikatos dieną Kėdainių mokykloje-darželyje „Puriena“ vyko sveikatingumo akcija „Sveikas vaikas – laimingas vaikas“. Balandžio 7 d. masiniame bėgime „Aš bėgu – 2017“, „Už sveiką ir blaivią Lietuvą“ dalyvavo visa darželio bendruomenė. Bėgimo trasos ilgis priklausė nuo dalyvių amžiaus. Renginyje suteikė daug džiugių emocijų ir dideliems, ir mažiems. Šiai akcijai buvo ruošiasi visą savaitę: rengti kūrybiniai darbai ir organizuoti pokalbiai su vaikais apie sveiką gyvenseną, bėgimo svarbą psichinei ir fizinei sveikatai.

Svarbi ne tik fizinė, bet ir mūsų vaikų emocinė sveikata. Balandžio 4–5 d. „Drugelių“ ir „Viščiukų“ grupių vaikučius aplankė psichologė Vilija Racevičienė. Ji organizavo užsiėmimus „Meno terapijos elementų taikymas, ugdant bendravimo, bendradarbiavimo įgūdžius“ kartu su vaikų tėveliais. „Drugelių“ ir „Viščiukų“ grupėse per meno terapijos veiklas buvo ugdomi vaikų bendravimo, bendradarbiavimo įgūdžiai, pagarbūs santykiai su kitu, aplinka. Tėveliai galėjo stebėti vaikų darbą komandoje, įžvelgti jų stiprybes: susikaupimą, gebėjimą įsijausti į veiklą, kūrybiškumą, atsipalaidavimą.

Gegužės 22–26 d. „Purienoje“ vyko „Judėjimo savaitė“ skirti renginiai. Visų grupių ugdytiniai šoko lauke, ketvirtos klasės mokiniai ir keletas darželio auklėtinių su pedagogais vyko į Skinderiško dendrologinį parką. Ten ketvirtokai surengė bėgimą, skirtą judėjimo savaitei paminėti. Vyresniųjų grupių ugdytiniams vyko estafetės lauke. Tarpusavyje varžėsi „Zuikučių“, „Boružiukų“, „Nykštukų“ grupių vaikai. „Boružiukų“ grupės vaikams auklėtoja vedė atvirą veiklą lauke, „Viščiukų“ ir „Drugelių“ grupių ugdytiniams vyko muzikinė rytinė mankšta. Lauke surengtos estafetės ir patiems mažiausiems „Ažuoliukų“ grupės vaikams bei jų tėveliams.

Šiame mokykla-darželis „Puriena“ pripažinta sveikatą stiprinančia mokykla, parėngė tęstinį projektą „Esu sveikas, kai esu judrus, bet saugus „Purienoje“ ir gavo jam finansavimą, pateikė „Nordplus 2017“ projektą „Sveikas raktas į sėkmingą ugdymą(si)“.

Mokyklos-darželio pedagogų organizuoti sveikatinimo renginiai rodo, kad tokia veikla reikalinga, naudinga visai įstaigos bendruomenei ir jos veiklos sėkmei.

Kėdainių mokyklos-darželio „Puriena“ inf.

Tautinis kostiumas darželyje

Naujosios Akmenės vaikų lopšelyje-darželyje „Žvaigždutė“ jau du dešimtmečius šoka ir dainuoja vaikų folkloro ansambliu „Malūnėlis“. Mažieji kolektyvo nariai pamilo liaudies tautosaką, tarmišką šneką. Jie atstovauja savo darželiui, rajonui, šaliai, yra daugkartiniai Lietuvos vaikų ir moksleivių – liaudies kūrybos atlikėjų – konkurso „Tramtatulis“ dalyviai, diplomantai ir laureatai. Ansamblio nariai dažnai dalyvauja rajono ir miesto meno šventėse.

Per Lietuvą nuvilnijusi žinia apie Tautinio kostiumo metus sustiprino, praturtino mūsų mintis, idėjas, paskatino imtis naujų darbų ir veiklų. Prisimename pirmuosius ansamblio metus, kai siuvome labai panašius į tautinį kostiumą drabužėlius mergaitėms ir berniukams, darėme odines nagines, mezgėme vilnones kojines, ieškojome prijuostėms medžiagos pagal žemaičių raštą ir spalvą. Kiekvienais metais derindami mūsų krašto spalvas stengdavomės atnaujinti sijonus, liemenes, kelnes.

Šiandien vaikų ansambliu „Malūnėlis“ džiaugiasi gražiais, puošniais, originaliais tautiniais drabužėliais. Kolektyvo narių kostiumai išskirtiniai – vyrauja spalvų ir raštų darma. Kiekvienais metais darželyje rengiame tradicinę „Zur zur malūnėlis“ šventę. Liaudies dainelių, žaidimų, ratelių, šokių pynę supina visi įstaigos ugdytiniai ir svečiai.

Įprasmindami Tautinio kostiumo metus organizavome kūrybines dirbtuvėles „Mano tautinis kostiumas“. Ansamblio dalyviai kantriai, kruopščiai dirbo prie savo tautinio kostiumo paveikslų. Dviejų mėnesių darbo rezultatas papuošė darželio galeriją. Bendras kūrybinis darbas su vaikais, bendravimas ir bendradarbiavimas su neformaliojo švietimo mokytoja (meninis ugdymas) Daiva Andriuškiene suteikė daug žinių, pasitikėjimo, kūrybinės, vidinės laisvės ir išskirtinumo.

Ona DENIUŠIENĖ

Neformaliojo švietimo mokytoja ekspertė (muzikos mokymas)

Etninės kultūros ugdymas mokykloje-darželyje „Puriena“

Kėdainių mokykloje-darželyje „Puriena“ įkurta etnokultūros komanda siekia etninę kultūrą panaudoti kaip vaikų gyvenimo turtinimo, džiuginimo, kūrybos, darnaus sugyvenimo su kitais, tautos patirties perėmimo ir prigimtinių galių atsiskleidimo šaltinį. Komandos suplanuoti renginiai skatina vaikus ir tėvus aktyviai įsitraukti į etnokultūrinę veiklą.

Pastebėjome, kad dėl spartėjančios globalizacijos tautinio tapatumo jausmas blėsta, žmonės darosi pilietišškai pasyvūs, nyksta etnokultūrinės tradicijos. Jau nuo mažų dienų vaikas turi būti ugdomas pilietiško, tautinio sąmoningumo dvasia šeimoje, darželyje, o vėliau ir mokykloje. Šiam tikslui siekti mūsų įstaigoje buvo organizuojami įvairūs renginiai, dalyvauta pilietinėse akcijose, projektuose. Per sausio 13-osios pilietinę akciją „Atmintis gyva, nes liudija“ mūsų mokyklos-darželio languose įsižiėbia žvakelės, svečiuojasi to meto įvykių liudininkai, rodoma filmuota medžiaga, dainuojamos patriotinės liaudies dainos.

Nelikome abejingi ir Lietuvos Prezidentės Dalios Grybauskaitės paskelbtai akcijai „Švęsk linksmai ir išradingai“, skirtai Vasario 16-ajai. Šią datą paminėjome kartu su Kėdainių „Atžalyno“ gimnazijos mokiniais – surengėme „Kaimynėlių šventę“. Dalyvavimas Kovo 11-ajai paminėti skirtoje pilietinėje iniciatyvoje „Gyvasis tautos žiedas“ buvo susietas ne tik su pilietiško ugdymu, bet ir pasaulio bei savęs pažinimu. Šventiniame renginyje dalyvavo tuo metu mūsų įstaigoje viešėjusios pedagogės iš Latvijos, Estijos darželių, Kauno Kolpingo kolegijos nariai. Visi vieningai skandavome žodį „Lietuva“.

Mūsų įstaigos ugdytiniai jau ne pirmus metus dalyvauja interaktyviame pilietiško ugdymo projekte „Kaip surasti Lietuvą“, per kurį ugdosi tautinis ir pilietinis sąmoningumas, patriotiniai jausmai tėvynei, savo gimtajam miestui. Didžiavomės Kėdainių miesto senamiesčiu, žymiomis vietomis, savo mokykla-darželiu „Puriena“ per neseniai organizuotą Lietuvos „Purienų žiedo“ (Vilniaus, Šiaulių, Panevėžio lopšelių-darželių) prisistatymą programą „Skype“.

Siekdamos prisidėti prie tautinio, kultūrinio ugdymo tęstinumo, pedagogės ugdytinius supažindina su etnokultūrinėmis vertybėmis. Tradicijų, papročių puoselėjimas, integracija į kasdienę veiklą, taikant įvairias ugdymo formas ir būdus, atsižvelgiant į vaiko amžių, įgytą patirtį, pamažėle plečia akiratį. Mūsų įstaigoje organizuojamos tradicinės ir netradicinės šventės, įvairūs renginiai, kuriuose susipina papročiai, tautosaka, dailė, kūryba, raškus žodis ir pan. Ypač visų laukiami „Kalėdiniai

skaitiniai“, per kuriuos pasakas jau penktus metus skaito įvairūs svečiai: žymūs Kėdainių miesto žmonės, mamos, močiutės, seneliai.

Siekdami ugdyti vaikų saviraišką, atskleisti menines galias, mokyti tautosakos, dainų, žaidimų, ratelių, subūrėme kapelą „Kukutis“ (4–5 metai), folkloro ansamblių „Dūzgės“ (6 metai), teatro studiją „Zuikučių teatras“ (5–6 metai). Daugybę pasakų vaidina mūsų pedagogių dainos ir teatro studija „Laumės“. Visi šie kolektyvai atstovauja mūsų mokyklai-darželiui „Puriena“ įvairiuose Kėdainių miesto, respublikiniuose, tarptautiniuose renginiuose, konkursuose. Mūsų „Dūzgės“ dalyvavo tarptautiniame folkloro festivalyje „Baltų raštai“ Kaune, „Atžalyno“ gimnazijos šventėje „Aš myliu Lietuvą“, kartu su kapela „Kukutis“ ir pedagogių ansambliu dainavo Kėdainių sporto arenoje ir t. t. Ansamblis buvo pakviestas į Kėdainių specialiojoje mokykloje vykusią pavasario šventę „Paukščiai sugrįžta namo“, su koncertine programa vaikų Velykėlių sekmadienį dalyvavo

šv. Kazimiero ordino komtūrijos „Mažojo princo dirbtuvių“ atidarymo renginyje.

„Zuikučių teatras“ ne pirmus metus dalyvauja Lietuvos vaikų ir jaunimo teatrų konkurse „Šimtakojis“, Lietuvos vaikų ir jaunimo lėlių teatrų konkurse „Molinukas“. Visada stengiamės dalyvauti Lietuvos vaikų ir moksleivių – liaudies kūrybos atlikėjų – konkurse „Tramtatulis“, kuriame išbandome savo jėgas pasakojamosios ir dainuojamosios tautosakos srityse, ne kartą dalyvavome aukštaičių regiono varžytuvėse.

Tik nuo pedagogo, nuo jo noro perduoti senolių paveldą jaunajai kartai priklauso, kokius etninės kultūros pradmenis išsiugdys vaikas, kokius gebėjimus ir patirtį įgis, kokios vertybinės nuostatos ims formuotis mažylio sąmonėje.

Dalytė IVOŠKIENĖ

Mokyklos-darželio „Puriena“ meninio ugdymo mokytoja, etnokultūros komandos pirmininkė

„Pižamų diena“ lopšelyje-darželyje „Bangelė“

Klaipėdos lopšelio-darželio „Bangelė“ bendruomenės nariai linksmai ir išradingai šventė „Pižamų dieną“. Tą rytą vaikai į darželį atėjo nešini pagalvėmis. Buvo siekiama pabrėžti miego svarbą žmogaus gyvenimo kokybei. Visą dieną darželyje vyravo pakili nuotaika, nes ne tik vaikučiai, bet ir darželio darbuotojai vilkėjo pižamas, chalatus, avėjo šlepetes.

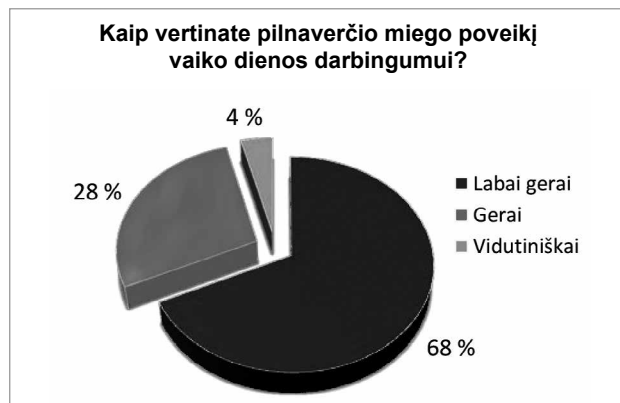
„Pižamų diena“ prasidėjo energinga visos bendruomenės rytine mankšta, per kurią kamuolius pakeitė pagalvės. Šią dieną netrūko ir konkursų: „Žavingiausia pižama“, „Idmiausia pagalvėlė“. Sporto ir muzikos salėse organizuotos „linksmosios estafetės“, nuotaikingi žaidimai, šokiai, sektos pasakos, dainuotos lopšinės. Labiausiai vaikai laukė pagalvių mūšio... Visą likusią dieną grupėse vyravo miego tematika: kalbėtasi apie miegą ir jo naudą, vaikučiai žiūrėjo filmukus, piešė, lipdė miegą. Mūsų lopšeliui-darželiui tai buvo nauja patirtis, kupina įsimintinų akimirų.

Šventei pradėta ruošti iš anksto: platinta informacija apie miego higieną, rekomendacijos ir įdomūs faktai. Vėliau tėveliai dalyvavo vykdomame tyrime, kurio tikslas – sužinoti ar pakankamai miega Klaipėdos lopšelio-darželio „Bangelė“ vaikai.

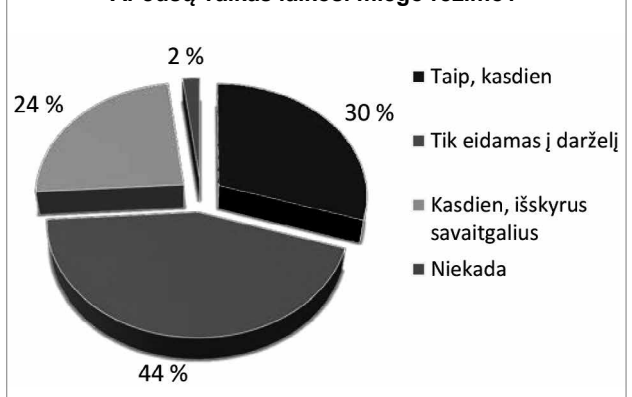
Tyrime dalyvavo 110 respondentų: 2–7 metų amžiaus vaikų (59 proc. mergaičių, 41 proc. berniukų) tėvai, globėjai ir seneliai. Iš jų 83 mamos, 21 tėtis, 4 globėjai ir 2 seneliai. Aktyviausiai apklausoje dalyvavo 5–6 metų vaikų tėvai (55 proc.), kurių amžiaus vidurkis 25–35 metai.

TYRIMO REZULTATAI

Beveik visi tėvai (98 proc.) mano, kad pilnavertis miego režimas ypač naudingas vaiko sveikatai. Didžiosios dalies (96 proc.) respondentų nuomone, pietų miegas yra labai naudingas.

Ar Jūsų vaikas laikosi miego režimo?

44 proc. tėvelių nurodė, kad jų vaikas laikosi miego režimo tik tomis dienomis, kai eina į darželį. Kasdien miego režimo laikosi beveik trečdalis (30 proc.) respondentų vaikų, 24 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad vaikas miego režimo laikosi kasdien, išskyrus savaitgalius.

Į klausimą „Ar Jūsų vaikas lengvai užmiega“ didžioji dalis (71 proc.) apklaustųjų atsakė teigiamai. Dauguma (86 proc.) apklaustųjų mano, kad darželyje vaikų dienos miegui skiriamas pakankamas dėmesys.

Išvados

Tyrimo rezultatai parodė, kad darbo dienomis dauguma (54 proc.) vaikų miega nepakankamai. Galima daryti išvadą, kad tėveliams trūksta žinių apie vaikų miego higienos reikalavimus.

Rekomendacijos tėvams

- Vaikas turėtų eiti miegoti kasdien tuo pačiu metu, geriausia iki 21 val.
- Reikėtų susikurti kasdienį ruošimosi miegui ritualą.
- Vaiko miegamasis turėtų būti tamsus, vėsus ir ramus.
- Reikėtų skatinti vaiką užmigti savarankiškai.
- Vengti ryškios šviesos kambaryje, kuriame miegama.
- Vengti sunkaus maisto ir fizinio aktyvumo prieš miegą.
- Kambaryje, kuriame miega vaikas, neturėtų būti televizoriaus, kompiuterio, mobiliojo telefono. Būtina riboti jų naudojimą prieš miegą.
- Vengti kofeino turinčių maisto produktų (taip pat gazuotų gėrimų, arbatos).

Ramunė ŠUKIENĖ

Klaipėdos l.-d. „Bangelė“ direktorės pavaduotoja ugdymui

Vasaros planas – aktyviai, prasmingai, naudingai...

Galima manyti, kad dar visai „jaunas“ Lietuvos edukologijos universiteto lopšelis-darželis „Mažųjų akademija“ netoleruoja monotonijos. Darželio direktorė Birutė Vitytė drauge su auklėtojų kolektyvu parengė tokį mažųjų vasaros ugdymo planą, kad tiesiog negali būti nuobodu. Kiekviena savaitė – tai tarsi naujas iššūkis: pažinti, išmokti, tyrinėti, įsidėmėti, o vėliau – dar ir naktį susapnuoti...

Viskas prasidėjo indėnų savaitė...

Visą savaitę „Mažųjų akademijos“ vaikai gyveno su indėnų muzika, jos teikiama ramybe ir margiaisiais raštais. Net ir patys mažiausi, auklėtojų padedami, gamino indėniškas karūnas, kurias puošė įvairių formų detalėmis ir, žinoma, plunksnomis. Darželio sienas taip pat papuošė vaikų rankytėmis išmargintos indėniškos plunksnos. Kiekviena savaitės diena atnešė naują žinią apie indėnų gyvenimą. Tam, kad vaikai dar labiau pajustų svečios kultūros skirtynes, susikūrė indėniškus drabužius, kurie pasižymi ypač ryškiais spalvomis ir įvairiais raštais. Marškinėlius sukarpė taip, kad jie kuo labiau plaikstytųsi vėjyje! Mat, senoji indėnų išmintis byloja, kad tai žmogui suteikia stiprybės! Darželio kieme „apsigyveno“ naujas statinys – indėniška palapinė. Auklėtojos mano, kad ši vieta tapo magišku traukos centru...

Po indėniškų linksmųjų auklėtojos vaikučius kvietė į sveikatingumo savaitę. Sveikatingumo savaitės pagrindinė tema – imunitetas. Sutelkusi visas jėgas ir išmintį „Mažųjų akademijos“ komanda kartu su visa darželio bendruomene, suprasdama, kokie svarbūs sveikatos gyvenimo pagrindai įdiegti vaikystėje, atsakingai ruošėsi šiai naudingai ir

nuotaikingai savaitėi. Pirmadienis – žinių apie sveiką gyvenimą kaupimo diena. Grupėse vaikai su auklėtojomis kalbėjosi ir diskutavo apie susirgimo priežastis, požymius, prevencines ir intervencines priemones, sveikatai žalingą elgseną, taip atnaujino ir papildė savo turimas žinias. Taip pat šią savaitę „Mažųjų akademijoje“ lankėsi dantų higienos specialistė. Ji vai-

kams pasakojo apie dantų priežiūrą, taisyklingą valymą ir tinkamą maisto kramtymą. Sveikatingumo savaitės apibendrinimas vyko darželio salėje. Grupių vaikai, pasipuošę šypsenomis, sportavo ir šoko sportinius šokius!

Aptarę ir įtvirtinę žinias apie sveikatą, kitą savaitę mažieji pradėjo pažintimi su naminių gyvūnais. Per mankštą atliko judesius, imituojančius įvairius naminius gyvūnėlius, vėliau apie juos klausėsi dainelių ir pasakų. Mažieji mokėsi atpažinti ir atkartoti gyvūnų skleidžiamus garsus. Auklėtojos pasakojo apie gyvūnų naudą žmogui ir būtinybę juos saugoti. Vaikai gamino įvairių gyvūnėlių kaukes iš vien-

„Žolynų savaitės“ stendo gamyba

Tautinio kostiumo savaitė

Ekspperimentai su vašku

kartinių popierinių lėkštelių, vaidino lėlių teatrą, kuris padėjo suprasti ir įsijausti, kaip sugyvena skirtingų rūšių gyvūnai, kuo jie skiriasi, kuo minta ir pan. Naminių gyvūnų tema itin artima dvimečiams vaikučiams. Retas iš jų jau geba kalbėti, todėl gyvūnų skleidžiami garsažodžiai padeda lavinti mažųjų kalbą.

Bičių ir medaus savaitė! Visą savaitę vaikučiai, padedami auklėtojų, mėgino atrasti ryšį tarp bitės ir medaus. Per savaitę pažino bites, jų itin reikšmingą gyvenimą, atrado įvairių bitučių teikiamą produkciją. Vaikams ypač patiko skirtingos konsistencijos produktai. Mažieji lietė žvakės, pasukui žiūrėjo, kaip žvakės lydosi nuo karščio ir kaip vėl vaškas stingsta vėsiamame vandenyje. Lietė medų pirštukais, jautė jo klampumą, uostė ir ragavo. Saldus skonis vaikams – pats gardžiausias. Dabar mažyliai žino, kad bitutės gali įgelti, jeigu su jomis

netinkamai elgsimės, tačiau saugomos jos yra tikras gėris ir gamtai, ir mums visiems.

Susipažinę su bitėmis, jau kitą savaitę „Mažųjų akademijos“ auklėtiniai mėgino susidraugauti su vaistažolėmis liesdami, uostydami, ragaudami ir net tyrinėdami per dinaminį stiklą. Vaikai su auklėtojais ieškojo, kokių naudingų vaistažolių auga darželio teritorijoje. Labiausiai į atmintį įstrigo dobilas ir trauklapis. Mažieji išgirdo apie vaistažolių naudą, džiovinimą, rinkimą. Susipažino su mėta ir žolių karaliene ramunėle. Kad vaikai geriau įsimintų žoleles, auklėtojos su mažaisiais sukūrė plakata, kuriame priklijavo mėtų, čiobrelių lapelių ir medetkų žiedelių.

Kiekvieną pavakarę grupėje buvo geriama arbata. Darželio vyresnėliai išmoko patys su plaktuvu pasigaminti vaistažolių ir vaisių – „vitaminų bombos“ – kokteilį. Savaitei besibaigiant vaikai sukūrė savo arbatų mišinius iš vaistažolių, kurių galėjo paskanauti drauge su namiškiais. Tai tarsi paskata mažiesiems savaitės patirtimi pasidalyti su tėveliais, o tėveliams – atrasti laiko išklausti.

Dar vieną vasaros savaitę „Mažųjų akademija“ pradėjo pažinti su skirtingomis profesijomis. Jaunieji „profesionalai“ ieškojo savęs ir darželyje, ir už jo ribų. Auklėtojos stengėsi perteikti ne tik informaciją apie profesijas, bet ir pojūčius, ką reiškia dirbti vieną ar kitą darbą.

Vaikai kepė smėlio duoną, keksiukus, blynus, sausainius ir t. t. Tešlą ruošė iš smėlio, druskos, miltų, aliejaus ir vandens. Vyresnieji darželio vaikai su auklėtoja vyko į banką ir sužinojo,

kaip įstaiga atrodo iš vidaus, ką veikia darbuotojai. Pakeliui aplankė ir prie darželio kioske dirbančią tetą. Vieną savaitės dieną „Mažųjų akademijos“ darželinukai virto mokslininkais! Tai – didelių įspūdžių diena! Įgyvendinti eksperimentai: savaime prisipučiantis balionas ir vulkanas puodelyje. Savaitei įpusėjus darželyje atsiradę gydytojų kabinetai. Buvo galima pasimatuoti kraujospūdį, temperatūrą, pasisverti, kiekvienas turėjo galimybę paklausti savo širdies plakimo. Savaite užbaigta svajonių profesijomis. Pasirodo, kad visos mergaitės nori būti žavios, drąsios ir protingos princesės, o berniukai – stiprūs ir narsūs kovotojai, prižiūrėtojai, gaisrininkai.

Rugpjūtis – gėrybių gausus mėnuo... Tad ir vaikai jį pradėjo ragaudami įvairias uogas. Ne tik ragavo, bet ir tyrinėjo, kuo uogos skiriasi vienos nuo kitų, mėgino įvardyti skonius, aiškinosi, kodėl vienose yra kauliukas arba sėklytės, o kitose nematyti nei viena, nei kita. Mažiesiems itin patiko valgyti uogytes. Ir skanu, ir sveika... Susipažinę su uogomis, vaikai iš smėlio, lapų, akmenukų ir vandens „virė“ spalvotas uogienes permatomuose induose. Stebėjo spalvas, lietė besikeičiančias faktūras.

Kokiomis paprastomis priemonėmis, bet pasitelkus kūrybiškumą ir begalinį norą „duoti“, galima pasiekti, kad dienos būtų prasmingos. Taip ir laikas linksmiau bėga, ir išminties daugėja. Galima tik dėjuotis, kad entuziastingų, išmonės nestokojančių pedagogų dėka vaikai patiria sėkmės ir pažinimo džiaugsmą.

Aušra ŽIDŽIŪNIENĖ

Penkiolikos metų draugystė

Naujosios Akmenės muzikos mokykla ir Naujosios Akmenės vaikų lopšelis-darželis „Žvaigždutė“ aktyviai bendradarbiauja, vykdydami meninius projektus. Graži draugystė tęsiasi jau 15 metų. Per šį laikotarpį buvo įgyvendinta 11 meninių projektų, kuriuose dalyvavo 5–7 metų amžiaus 474 ugdytiniai. Džiugu prisiminti daug įspūdžių ir patirties atnešusių projektus: „Aš ir mano dainelės“, „Aš ir mano muzikos garsai“, „Fortepijono garsų mozaika“, „Mažojo akordeono ABC – 5“, „Aš noriu būti aktorius“, „Kelias į fortepijono muzikos pasaulį – 3“ ir kt.

Praėjusiais mokslo metais buvo vykdomas muzikinis projektas „Skambančios dūdelės – 2“. Su lopšelio-darželio „Žvaigždutė“ „Gandriukų“ grupės vaikais dirbome mes, šių eilučių autoriai. Šiomet projekte dalyvavo 9 ugdytiniai, kurie mokėsi groti išilgine fleita. Projekto baigiamasis renginys vyko lopšelio-darželio „Žvaigždutė“ salėje. Į renginį susirinko vaikų tėvai, abiejų švietimo įstaigų vadovės. Per šventinį koncertą projekto dalyviai atliko kūrinėlius, kuriuos išmoko per šiuos mokslo metus. Gražiai skambėjo atliekama „Melnycia“, „Gegutė“, „Gera nuotaika“ ir kt. Renginį sudėtingesniais muzikiniais kūriniais papuošė Naujosios Akmenės muzikos mokyklos mokytojo Algijo Gulbino mokiniai Rytis Vasilūnas ir Loretis Grotuzas. Loretis, būdamas „Žvaigždutės“ auklėtinis, taip pat yra dalyvavęs muzikiniame projekte „Dul dul dūdelė“. Šventinio projekto dalyvis Mantas Kontrimas ne tik grojo, bet ir padainavo žemaitiškų dainų. Lietuvos vaikų ir moksleivių – liaudies kūrybos atlikė-

jų – konkurso „Tramtatulis“ rajoninio turo nugalėtoja, Žemaitijos regioninio turo dalyvė, lopšelio-darželio „Žvaigždutė“ ugdytinė Ugnė Žiulpaite tarmiškai paporino saktmę ir lietuvių liaudies pasaką.

Už sėkmingai įvykdytą projektą mums, šių eilučių autoriams, ir projekto dalyviams nuoširdžiai padėkota. Vaikams įteikta po padėkos raštą, saldžią dovanėlę ir gėlės žiedelį. Laimingi vaikai, mokytojai ir švietimo įstaigų vadovės įsamžino bendroje nuotraukoje, priminsiančioje 15 metų glaudų bendradarbiavimą, vykdant prasmingą veiklą – meninius projektus lopšelio-darželio „Žvaigždutė“ ugdytiniais.

Ona DENIUŠIENĖ

Naujosios Akmenės vaikų l.-d. „Žvaigždutė“ projektų koordinatore, neformaliojo švietimo mokytoja ekspertė (muzikos mokymas)

Valdas BOGAVIČIUS

Naujosios Akmenės muzikos m.-klos direktorės pavaduotojas ugdymui

Gerumo akcija „Aš laikiu tavo pagalbos“

Alytaus „Vilties“ mokykloje-darželyje vyko gerumo akcija „Aš laikiu tavo pagalbos“. Sumanymo tikslas – padėti beglobiams gyvūnams. Šiandien, kai aplinkui tiek smurto, pykčio ir nepagarbos tiems, kurie yra arčiausiai mūsų, svarbu, kad vykdyti gerus darbus taptų elgesio norma.

Per akciją mūsų mažiesiems draugams, beglobiams šuniukams ir kačiukams, buvo renkamas maistas, žaislai, šilti guoliai ir kt. Grupėse ir klasėse vaikai su pedagogais kalbėjo apie naminius gyvūnus – šunis, kates, paukščius, vieni kitiems pasakojo apie savo augintinius, juos piešė, nešė nuotraukas. Vėliau visi džiaugėsi piešinėlių ir nuotraukų paroda „Mano augintinis“. Į svečius buvo atkeliavęs Daktaras Aiskauda. Per vaikams organizuotą rytmetį jis kalbėjo apie beglobius gyvūnus, kurie neturi šeiminių ir negali patys savimi pasirūpinti. Pasakojo, kaip galėtume padėti, palengvinti jų dalį.

Šį pagalbą prašymą aktyviai palaikė visa mokyklos-darželio bendruomenė. Per akciją buvo surinkta daugiau kaip 287 kg maisto, kitų gyvūnams reikalingų daiktų. Visa tai pedagogai ir „Linelių“ grupės vaikai vežė į Alytaus regiono gyvūnų globos namus „Nuaras“. Ten juos pasitikęs šių namų darbuotojas Renatas Sartanavičius parodė, kur gyvena šuniukai ir kačiukai, papasakojo, kaip jie patenka į šią įstaigą, kaip yra prižiūrimi ir glojami.

Kartu su dovanomis vaikai vežė ir pačius didžiausius linkėjimus mūsų beglobiams.

Organizatorių inf.

Zipis – geriausias priešmokyklinukų draugas

Šiuos mokslo metus pasitikome su naujove – privalomuoju priešmokykliniu ugdymu. Kiekvienas priešmokyklinio ugdymo pedagogas jaučia tėvų, vaikų, vadovų, mokytojų lūkesčiams proporcingą atsakomybę. Metai, per kuriuos vaikas turi pasirengti mokytis pagal pradinio ugdymo programą, – tai pamatas, ant kurio bus statomas visas tolesnis ugdymas. Pirmasis iššūkis, su kuriuo susiduria priešmokyklinės grupės pedagogas, – pažinti ir įvertinti kiekvieno vaiko individualią patirtį, pasiekimus ir tuo remiantis modeliuoti ugdymą. Mokslo metai baigėsi, galima peržvelgti savo darbus, įsivertinti ir ruoštis rugsėjį priimti kitą priešmokyklinukų laidą.

Manau, kad vaikui ruošiantis į mokyklą labai svarbu ugdyti socialinę kompetenciją: tinkamai bendrauti su draugais ir suaugusiais, mokėti elgtis artimiausioje aplinkoje, gerbti kitų jausmus, toleruoti kitokius žmones, laikytis tam tikrų socialinio gyvenimo taisyklių, ugdytis tautinį, kultūrinį tapatumą. Žinojimas, kad visi žmonės yra skirtingi, padeda išsiugdyti gebėjimą tinkamais būdais spręsti konfliktus, reikšti savo mintis. Jeigu vaikas išmoks bendrauti su kitais, pažins save, jam bus lengviau ir paprasčiau adaptuotis mokykloje.

Mano darbo su šešiamečiais praktika ir patirtis rodo, kad sėkmingas priešmokyklinės programos įgyvendinimas daugiausia remiasi paveikia ankstyvosios prevencijos programa. Tad jau 10 metų Kėdainių r. Vilainių mokyklos-darželio „Obelėlė“ priešmokyklinukams geriausias draugas yra Zipis. „Zipio draugai“ – tai tarptautinė programa, visame pasaulyje pripažįstama kaip viena veiksmingiausių ankstyvosios prevencijos programų. Pagrindinis jos tikslas – išmokyti vaikus įveikti kasdienės bėdas ir ugdyti gebėjimą nugalėti sunkumus įvairiausiose situacijose visą gyvenimą. Lietuvoje „Zipio draugų“ programa įgyvendinama nuo 2000 m. Man ši programa patraukli dėl dviejų priežasčių: pirma, turi aiškią struktūrą, bet kartu yra lanksti – galiu integruoti į kitas veiklas, pritaikyti savo idėjas, kūrybinius sumanymus, spontaniškas veiklas, įtraukti tėvus, antra, „Z“ kartos vaikus, kurių

Renkamės draugą Zipį

laisvalaikis ir pomėgiai susiję su kompiuterinėmis technologijomis, moko bendrauti su aplinkiniais, skatina tarpasmeninius ryšius ir pozityvią elgseną. Vaikus Zipio pamokėlės sudomina nuo pat pirmo programos žingsnio – jie jaučiasi svarbūs, nes patys dalyvauja planavimo procese, t. y. susitaria ir nusprendžia, kurią savaitės dieną, kiek laiko ir kur mokysis. Smagiausia ir daugiausia vaikų diskusijų sukelianti užduotis – iš pasiūlytų žaislų išrinkti tą, kuris ir bus jų draugas Zipis.

Programa „Zipio draugai“ ne tik padeda vaikams įveikti kasdienius sunkumus, bet ir yra raktas į kokybišką priešmokyklinį ugdymą(si). Šių mokslo metų patirtis parodė, kad „Zipio draugų“ programa „Drugelių“ grupėje pasiteisino. Net iš labai skirtingų socialinių aplinkų, skirtingų gebėjimų ir poreikių vaikai pajėgė suprasti priežasties-pasekmės ryšį, kad galima pasirinkti vieną ar kitą sunkumų įveikimo būdą. Matau savo darbo sėkmes – kiekvieno vaiko asmeninę ūgtį. Viliuosi, kad prigimtinis smalsumas ir išugdytos kompetencijos bus tvirtas pamatas sėkmingai pradžiai mokykloje.

Audronė JONAVIČIENĖ

Kėdainių r. Vilainių mokyklos-darželio „Obelėlė“ priešmokyklinio ugdymo pedagogė metodininkė

Specialiosiose mokyklose

Žmogus, kaip ir medis, šaknimis remiasi į žemę, o šakomis bando siekti dangų. Senieji liaudies papročiai, šventės, kultūra ir iš protėvių paveldėta prigimtis yra dirva, kurioje auga mūsų vaikai. Dabartinė jaunoji karta, suinteresuota daugiausia informacinių technologijų teikiamais malonumais, nebesidomi savo praeitimi, protėvių papročiais, tampa abejinga juos supančiai artimiausiai aplinkai.

Panevėžio „Šviesos“ specialiojo ugdymo centro technologijų mokytojai, siekdami mokinius sudominti liaudies tradicijomis, įtraukė juos į centro jaukios aplinkos kūrimo projektą „Keliaujame į vasarą“. Pedagogai siekė, kad mokiniai pajustų poreikį būti jaukioje, gražioje aplinkoje, kurią susikurtų savo pasigamintais darbais, turėtų galimybę pasijusti mažaisiais dizaineriais.

Pavadinimas „Keliaujame į vasarą“ parinktas neatsitiktinai. Projektas prasidėjo nuo žiemos išvaremo šventės – Užgavėnių – ir tęsėsi iki mokslo metų pabaigos. Įgyvendinant projektą centro fojė buvo papuošta mokinių darbais lietuvių liaudies švenčių tematika. Vyresniųjų

„Keliaujame į vasarą“

klasių auklėtiniai kartu su mokytojais rinko informaciją ir gamino iliustracijas stendams apie lietuvių liaudies tradicijas, meną, papročius, darbus. Skaitydami ir apžiūrinėdami stenduose pateiktą informaciją mokiniai galėjo gilinti turimas žinias apie krašto etninės kultūros tradicijas.

Mokiniams labiausiai patiko netradicinės pamokos, į kurias buvo pakviesti visi centro auklėtiniai su mokytojais. Savo klasėse įpratę mokyti mokiniai čia dirbo visi kartu vienoje didelėje erdvėje, atliko kūrybines užduotis: gamino dideles, spalvingas verbas, per kitą pamoką – vazonuose „augančias“ gėles, kurios vėliau papuošė centro erdves. Buvo surengtos mokinių kūrybinių darbų parodėlės, jomis grožėjosi visa bendruomenė.

Bendras mokinių ir mokytojų darbas sustiprino tarpusavio bendravimą ir bendradarbiavimą, atskleidė mokinių meninius gebėjimus.

Dalia DAGIENĖ, Asta KRIŠČIŪNIENĖ

Panevėžio „Šviesos“ specialiojo ugdymo centro mokytojos

Sėkmė ekologiniame konkurse „Mano žalioji palangė“

Kelmės specialiosios mokyklos socialinių įgūdžių klases jaunuoliai, turintys intelekto sutrikimą, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymo(si) poreikių, fizinės ir emocinės sveikatos problemų, vadovaujami manęs, mokytojos Aušros Juodišienės, ir mokytojos padėjėjos Gražinos Stankevičienės, dalyvavo Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro inicijuotame ekologiniame konkurse „Mano žalioji palangė“. Dirbant su šiais mokiniais ypač svarbus sensorinis ir patyriminis ugdymas: įvairių pojūčių stimuliacija, siekiant atsipalaiduoti, nusiraminti arba suaktyvinti ir drauge skatinti vaiką atkreipti dėmesį į aplinką, motyvuoti ir raginti tyrinėti. Konkursu buvo siekiama ugdyti gamtojautą, kūrybiškumą, atsakomybę, savarankiškumą, domėjimąsi augalais stebint ir pažįstant pagrindines jų augimo ir vystymosi sąlygas.

Pasitarę pasirinkome temą „Mažasis daigynas“. Nutarėme ant palangės auginti prieskoninių augalų daigus, kurie vėliau

bus persodinti į prie mokyklos kuriamą daržą. Palangę pavadinome „Matau. Liečiu. Uostau. Ragauju“.

Prieš įkurdami žaliąją palangę, aptarėme, kokius prieskonius auginsime, kokių sąlygų reikės, kad augalai išdygtų. Daigyną įkūrėme ant pietinėje pusėje esančios palangės. Jaunuoliai rūpestingai bėrė ramunėlių, porų, melisos, bazilikų, daržinių bulvių, kalendros, laiškinių česnako, svogūno sėklytes į dėžutes, su nekantrumu laukė, kada jos sudygs. Pastebėjo, kad vienu metu pasėtos sėklos sudygsta skirtingu laiku. Visi apsidžiaugė, kai pamatė, kad pirmosios sudygo ramunėlės, po savaitės – visi kiti augalai, galiausiai – laiškinių svogūno sėklos. Sudygusius augalus jaunuoliai pasodino į vazonėlį su žemėmis. Atšilus orams augalus perkėlėme į lysvę, esančią mokyklos edukacijoje erdvėje. Čia juos prižiūrime kartu su kitų klasių mokiniais, o vėliau liesime, uostysime, ragausime ir taip lavinsime pojūčius.

Lapkritį atlikome bandymą, kas nutiks, jei avokado sėklą pasodinsime į žemę? Po dviejų mėnesių avokado sėkla sudygo ir dabar šalia prieskoninių augalų puošia klasės palangė.

Konkursui žaliųjų palangių nuotraukas ir parašymus siuntė šeimos, darželiai, mokyklos, neformaliojo švietimo įstaigos ir net universitetų studentai – šiemet pristatyta daugiau nei 600 žaliųjų palangių! Sumavus rezultatus paaiškėjo, kad mūsų palangė tapo konkurso laureate ir pelnė ne vieną apdovanojimą: Lietuvos Respublikos Seimo aplinkos apsaugos komiteto padėką, Lietuvos neformaliojo švietimo centro diplomą ir padėkos raštą, įvairių augalų sėklų ir trąšų, dekoratyvinių vazonų ir kt.

Mūsų mokiniams buvo labai svarbu dalyvauti konkurse. Jie susipažino su augalų auginimo sąlygomis, lavino kūrybiškumą, atsakomybę, mokėsi savarankiško gyvenimo įgūdžių – bendravimo, tinkamo elgesio visuomenėje, savitvarkos.

Aušra JUODIŠIENĖ

Kelmės specialiosios m-klos spec. pedagogė

Apdovanoti konkurso „Mūsų eksperimentas“ nugalėtojai

Kokie prietaisai stipriausiai skleidžia mikrobangas? Kaip panaudoti grafeną gaminant baterijas? Ką daryti, kad duona nesupelytų kuo ilgiau? Kokie mikroorganizmai gyvena knygų puslapiuose? Ar augalai geba bendrauti tarpusavyje? Į šiuos ir kitus klausimus savo tiriamuosiuose darbuose gilinosi gamtos, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos (angl. Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics, STEAM) mokslų konkurso „Mūsų eksperimentas“ dalyviai.

Šio konkurso nugalėtojai birželį apdovanoti Energetikos ir technikos muziejuje. Dvidešimties geriausių darbų autorius ir jų mokytojus sveikino švietimo ir mokslo ministrė Jurgita Petrauskienė, Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro direktorius Algirdas Sakevičius, vertinimo komisijos narė, Lietuvos edukologijos universiteto Ugdymo pagrindų katedros profesorė Rita Makarskaitė-Petkevičienė.

„Džiaugiuosi matydama tokią entuziastingą, smalsų ir kūrybingą būrį mokinių. Neabejoju, kad būtent šios savybės jums padeda pažinti, atrasti, mokytis ir kurti. Sveikinu visus dalyvius, o ypač – šio konkurso laureatus, geriausių darbų autorius. Dėkoju mokytojams, padėjusiems įgyvendinti idėjas ir palaikiusiems. Jūs esate pavyzdys, kad mokyklose dirbama teisinga

linkme. Tradiciškai suvokiami kaip „sunkūs“ fizikos, chemijos, biologijos mokslai tampa vis patrauklesni mokiniams. Tai iš tiesų labai džiugina. Juk mūsų šaliai kaip niekada reikia aiškaus teigiamo pokyčio – ir gamtamokslinio ugdymo, ir kalbant apskritai apie Lietuvos pažangą“, – kalbėjo švietimo ir mokslo ministrė J. Petrauskienė.

Šiomet konkurse dalyvavo apie 150 mokinių. Iš viso pateikti 48 individualiai ar komandų atlikti tiriamieji darbai. Dauguma konkursui atsiųstų darbų pasižymi originalumu ir naujomis idėjomis, apima skirtingas gamtos mokslų sritis. Šiais metais pirmą kartą „Mūsų eksperimentas“ dalyvavo ir pradinii mokinių – konkurse siekiama skatinti kūrybiškai mokyti STEAM mokslų nuo pat mažumės.

Mokiniai atliko kūrybiškumo ir mokslinio mąstymo reikalaujančius gamtos mokslų tyrimus – kūrė idėjas, formulavo hipotezes, kėlė tikslą ir uždavinius, savo eksperimentus fotografavo ir filmavo, o konkursui pateikė ne tik tyrimo aprašą, bet ir atliekamų tyrimų eigą bei rezultatą atskleidžiančius pačių kurtus trumpus filmukus.

Konkurso laimėtojai skelbiami – www.lmnc.lt/lt/musu_eksperimentas.

Pagrindinis konkurso prizas – kelionė į Gdynės mokslo centrą „Experymen“ ir Olštyno planetariumą (Lenkija) – atiteko I ir II vietų laimėtojams.

Per renginį pristatyti trys pirmąsias vietas iškovoję darbai: „Įvairių spalvų rožės“ (www.youtube.com/watch?v=gQLfapoKdhs&feature=youtu.be), „Mikrobangų intensyvumo tyrimas“ (www.youtube.com/watch?v=Ra2CE3_a5lo) ir „Pakuotės įtaka duonos pelėsio augimui“ (www.youtube.com/watch?v=ChN3fNikSdM&feature=youtu.be).

Šiomet konkursas surengtas jau šeštąjį kartą. Konkurso „Mūsų eksperimentas“ kasmet organizuoja Švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras. Partneriai – Fizikos, Chemijos ir Biologijos mokytojų asociacijos.

Viktorija KALAIMAITĖ

Pristatyti įdomiausi edukacinio projekto „Lietuva ir Lenkija – bendru keliu. Vietos ir žmonės, kurie mus jungia“ darbai

Birželį į Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centrą (LMNŠC) Vilniuje susirinko didelis būrys edukacinio istorinio projekto „Lietuva ir Lenkija – bendru keliu. Vietos ir žmonės, kurie mus jungia“ dalyvių. Baigiamajame renginyje buvo pristatyti geriausi darbai ir apdovanoti jų autoriai.

Projekto, įsiliejančio į Lietuvos ir Lenkijos šimtosioms valstybingumo atkūrimo metinėms paminėti 2018 m. skirtų renginių ciklą, pagrindinis tikslas – ugdyti ir skatinti Lietuvoje gyvenančių lietuvių ir lenkų tarpusavio pagarbą, abipusį supratimą ir toleranciją, bendruomeniškumą ir pilietinį tapatumą.

Renginyje dalyvavęs Lenkijos instituto Vilniuje direktorius Marcinas Lapczynskis sakė: „Šiuo jaunimui skirtu projektu norėjome pabrėžti bendras Lietuvos ir Lenkijos istorines vertybes, priminti abiem tautoms brangias istorines asmenybes, kalbėti apie laisvę, mokslo, kultūros pasiekimus, pagarbą žmogaus orumui ir teisėms. Suvokiame, kad per pastaruosius 100 metų mūsų tautų santykiai ne visada klostėsi puikiai, todėl siekiame parodyti, kad kelis šimtmečius siekiančioje mūsų bendroje istorijoje būta daug daugiau teigiamų, o ne neigiamų momentų, žvelgdami į nuostabius, mums svarbių istorinių asmenybių gyvenimus, pasiekimus, bendras atminimo vietas, turime kuo pasigirti ir didžiutis visos Europos mastu.“

Projekto dalyvius ir laimėtojus taip pat sveikino Švietimo ir mokslo ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento Neformalaus švietimo skyriaus vedėjas Tomas Pūrys ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro direktoriaus pavaduotoja dr. Aušra Birgelytė-Žukienė.

2017 m. vasario mėnesį prasidėjusiame projekte dalyvavo daugiau nei 120 mokinių, pristatytas 31 darbas. Mokinių projektuose – sukurti turistiniai maršrutai, supažindinantys su bendru Lietuvos ir Lenkijos istoriniu, kultūriniu paveldu, abi tautos vienijančiomis istorinėmis asmenybėmis, vietomis ir įvykiais. Mokiniai savo aplinkoje ieškojo istorinių ženklų ir asmenybių, menančių bendrą lietuvių ir lenkų istoriją bei abiejų tautų bendrystę, gilinosi ir atskleidė tokių garsių asmenybių kaip Adomas Mickevičius, Juzefas Pilsudskis, Julius Slovackis, Emilija Pliaterytė, Česlovas Milošas, Tadas Kosciuška, Stanislavas Gruščinskis, Povilas Ksaveras Bžostovskis, Tadeušas Konvickis gyvenimo faktus ir pasiekimus, ieškojo ir tyrinėjo tautinio atminimo vietas, pastatus, archyvinę medžiagą, meno ir literatūros kūrinius, kitus objektus. Mokinių sukurtus maršrutus galima suskirstyti į dvi grupes. Pirmoji – maršrutai, skirti vienos asmenybės istorijai, tokių buvo didžioji dalis. Antroji – maršrutai,

skirti skirtingiems objektams vienoje vietovėje. Pateikta 12 tokių teminių maršrutų, skirtų Vilniaus, Kauno, Jurbarko, Pabradės, Rūdiškių ir kitų vietovių istoriniams ženkliams.

Mokinių darbus vertino komisija, sudaryta iš Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų, Lenkijos instituto Vilniuje ir LMNŠC atstovų. Pasak komisijos pirmininko, Valdovų rūmų mokslinių tyrimų centro vedėjo pavaduotojo, archeologo dr. Povilo Blaževičiaus, pasirinktos mokinių darbų temos ir formos labai įvairios. „Pristatyti originalūs maršrutai, naudota publikuota ir archyvinė medžiaga, nauji nuotraukų rakursai puikiai iliustruoja mokinių smalsumą, kūrybiškumą ir išmonę. Projekto rezultatas yra neabejotinai daugialypis – viena vertus, maršrutų kūrėjai patys išsamiau susipažino su sau artimos aplinkos istorija, kita vertus, sukurti projektai gali tapti puikiu turizmo skatinimo įrankiu“, – sakė P. Blaževičius.

Pirmosios vietos laimėtoju komisija išrinko Kauno technologijos universiteto gimnazijos mokinių Martyno Anikanovo, Beno Jankausko, Nojaus Juozapavičiaus, Tauro Narbuto ir Sauliaus Žebrausko projektą „Lenkiškosios atminties „salos“ Kaune“. Pasak darbą pristačiusių mokinių istorijos mokytojo Domo Boguševičiaus, sudominti ir paskatinti mokinius dalyvauti tokiuose projektuose nėra sunku. „Svarbu, kaip pateiki tema, ar ji tampa aktualiu probleminiu klausimu ir iššūkiu. Tas iššūkiu motyvas – labai svarbus, nes jis sukelia atradimo džiaugsmą, vien techninis darbas nebūtų toks įdomus“, – kalbėjo D. Boguševičius.

„Įdomiausia buvo atrasti naujus objektus ir sužinoti, kad jie susiję ir su Lenkijos istorija, pažvelgti kitu kampu. Tai buvo galimybė iš naujo pažinti savo miestą ir juo didžiuotis“, – sakė vienas iš darbo autorių N. Juozapavičius. Jo kolegą M. Anika-

novą labiausiai sužavėjo pažintos asmenybės: „Šis projektas padėjo susipažinti ne tik su bendra Lietuvos ir Lenkijos istorija, bet ir atrasti daug naujų rašytojų ir poetų. Ypač susidomėjau Juozo Albino Herbačiausko kūryba.“

Antroji vieta skirta Vilniaus „Sietuvos“ progimnazijos mokinių komandai už darbą „Praeitis atgimsta šiandien. Vilnius – praeities veidų įamžintojas“ ir Vilniaus Lazdynų vidurinės mokyklos mokinių komandai už darbą „Užmirštas įžymus tenoras – Stanislav Gruščinski (1891–1959)“. Trečiosios vietos laimėtoja – Vilniaus Vladislavo Sirokomlės gimnazijos mokinių komanda už darbą „Juzefas Pilsudskis – lenkų ir lietuvių brolybės simbolis“. Už indėlį į lokalios istorijos tyrimus apdovanota Vilniaus Martyno Mažvydo progimnazijos mokinių komanda, pristačiusi darbą „Lenkų kultūros pėdsakai Pilaitės apylinkėse“.

Įdomiausi mokinių sukurti maršrutai bus prieinami visiems specialiai projektui sukurtoje interneto svetainėje.

Projektas „Lietuva ir Lenkija – bendru keliu. Vietos ir žmonės, kurie mus jungia“ tęsia 2012 m. prasidėjusį Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro ir Lenkijos instituto Vilniuje bendradarbiavimą. 2012 m. vyko projektas „Česlovas Milošas – skaitančios mokyklos“, kuriame dalyvavę lietuviai, lenkai ir rusai kartu domėjosi Nobelio premijos laureato kūryba. 2014 m., minint 150-ąsias 1863 m. sukilimo metines, vykdytas projektas „Rūpinamės 1863 m. sukilimo paveldu“, per kurį Lietuvos mokyklų mokiniai, susibūrę į mišrias daugiatautes darbo grupes, tyrinėjo 1863 m. sukilimo istoriją savo aplinkoje. 2015 ir 2016 m. mokiniams surengti žinių konkursai apie Lenkiją, Lietuvą ir jų tarpusavio bendradarbiavimą.

Viktorija KALAIMAITĖ

Muzikinis projektas „Europos natos“

Vilniaus Juozo Tallat-Kelpšos konservatorijos mokiniai ir mokytojai dalyvauja „Erasmus+“ programos strateginių partnerystės tarptautiniame projekte „Europos natos“. Projektas finansuojamas Europos Komisijos lėšomis, kurias Lietuvoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas.

Šių metų gegužės mėnesį III mokinių grupių mainų programa vyko Lietuvoje. Joje dalyvavo mokiniai ir mokytojai iš Jungtinės Karalystės, Čekijos, Estijos, Italijos, Ispanijos, Rumunijos, Turkijos, Vokietijos ir Lietuvos konservatorių bei muzikos mokyklų.

Programos dalyviai susirinko Vilniaus konservatorijoje. Kiekvienos šalies mokiniai atliko koncertinę programą, kurią specialiai susitikimui paruošė namuose. Buvo įdomu išgirsti muzikines interpretacijas, pasiklausyti retai koncertų salėse girdimo instrumento – fagoto, išvysti pagal lietuvių kompozitorių kūrinius italų grupės originaliai sukurtas šokio ir muzikos kompozicijas.

Visą savaitę mokiniai dalyvavo įvairiose repeticijose ir pamokose. Italijos, Estijos ir mūsų konservatorijos fleitininkės kartu su mokytoja Laima Romoslauskiene paruošė Frydricho

Hendelio kūrinį. Mokytoja Violeta Čiūtienė vedė liaudies muzikos pamokas ir kartu su projekto dalyviais atliko lietuvių liaudies sutartines, įvairias skudučių melodijas. Mokytoja Valerija Skapienė projekto dalyvius subūrė į jungtinį chorą ir paruošė bendrą dainą, projekto himną.

Susitikimo baigiamuoju akordu tapo Tarptautinio bigbendo koncertas, kuriame kartu grojo įvairių šalių mokiniai. Visą savaitę orkestro repeticijoms vadovavo ir baigiamąjį koncertą organizavo mokytojas Eugenijus Vedeckas.

Per mainų programą mokytojai ir mokiniai susipažino su Lietuvos istorija, kultūra, architektūros paminklais. Mokiniai patobulino savo anglų kalbos žinias, susirado draugų, patyrė naujų įspūdžių. Mokytojai pasidalijo geraja praktika, susipažino su kolegų darbo metodais. Manau, šis susitikimas padėjo visiems tapti kūrybiškesniais, įgyti naujų kompetencijų.

Kristina TUINYLIENĖ
Projekto koordinatore

Popgrupių „DO RE MI FA“ ir „DO RE MI FA+“ dovanos iš saulėtos Graikijos

Graikijoje, Loutrakio mieste, nutolusiame 108 km nuo Atėnų, liepą vyko tarptautinis vaikų ir jaunimo kūrybos konkursas „Volna Idej, Graikija 2017“. Lietuvai jame atstovavo Vilniaus Broniaus Jonušo muzikos mokyklos popgrupės „DO RE MI FA“ ir „DO RE MI FA+“ su estradinio dainavimo studijos „DO RE MI FA vaikai“ dainininkėmis. Rudenį popgrupė švęs savo 20-metį.

Mokiniai sako, kad didžiausia motyvacija mokytis dainuoti – konkursinės išvykos į kitas šalis. Graikija – jau 10 šalis, kurios organizuotame konkurse dalyvavo popgrupė „DO RE MI FA“. Prieš tai dainininkai yra tapę laureatais Lenkijoje, Latvijoje, Estijoje, Ukrainoje, Prancūzijoje, Ispanijoje, Bulgarijoje, Italijoje, Švedijoje.

Šis konkursas suteikė galimybę įvertinti save, susipažinti su skirtingų šalių kultūra, taip pat dainomis pristatyti savo šalį. Vaikai ir jaunimas galėjo pasilyginti su kitų šalių atlikėjais. Juk savęs vertinimas skatina tobulėti. Vaikų ir jaunimo saviraiškai ypač svarbi yra kūrybinių galių plėtotė.

Konkurso dalyvės Ingridos Tracevskytės atsiliepimas: „Graikija – tai dar viena šalis, kurią aplankiau dainuodama popgrupėje „DO RE MI FA“. Ši šalis išsiskiria gamtos grožiu, pastatų architektūra ir žmonių temperamentu. Labiausiai įsiminė visada

saulėti ir karšti orai, šilta jūra. Svarbiausias mūsų tikslas šioje kelionėje – pasirodymas konkurse „Volna Idej, Graikija“. Stiprūs dalyvių balsai ir įtaigūs pasirodymai motyvavo stengtis iš visų jėgų, atiduoti visą save žiūrovams. Tokios kelionės yra labai naudingos, nes praplečia akiratį, išmoko savarankiškumo, atsakomybės už save ir kitus, greitai prisitaikyti prie pasikeitusių aplinkos sąlygų. Kelionė į Graikiją padėjo atsitraukti nuo rutinos ir patirti daug naujų įspūdžių.“

Gabija Bičkutė: „Estradinio dainavimo studiją „DO RE MI FA vaikai“ lankau 3 metus. Koncertuoti man labai patinka. Kartu su grupe aplankiau tokias puikias šalis, kaip Italija, Graikija. Graikija mus pasitiko puikiu oru, šilta jūra. Šioje šalyje teko ne tik dalyvauti tarptautiniame konkurse, bet ir pakeliauti. Ypač patiko vienas seniausių pasaulio miestų – Atėnai. Tai – muziejus po atviru dangumi. Noriai dalyvauju tarptautiniuose konkursuose, nes pamatau atlikėjų iš daugybės šalių, tai motyvuoja pasitemti, dar labiau stengtis.“

Popgrupės „DO RE MI FA“ jaunimas Graikijoje iškovojo 1 laureatų vietą ir 200 eurų sertifikatą į konkursą Vengrijoje, kuris vyks spalio mėnesį. Jungtinė „DO RE MI FA+“ ir studijos „DO RE MI FA VAIKAI“ grupė laimėjo 2 laureatų vietą savo amžiaus kategorijoje.

Pasak vieno iš konkurso organizatorių Emanuelio Kiziridžio: „Norime jums padėkoti už tai, kad nustebinote, sužavėjote, parodėte ir atvežėte į Graikiją savo šalies kultūrą, suteikėte mums keletą dienų džiaugsmo.“

Asta DREVINSKIENĖ
Vilniaus Broniaus Jonušo muzikos m-klos
mokytoja ekspertė

